

Jens Raevald:

Üliõpilaspoliitika aitab leida elus õige koha

JENS RAEVALD valiti märtsikuus Eesti ülikoolides toimunud üliõpilasesinduste valimistel Tartu Ülikooli üliõpilasesinduse juhatuse aseesimeheks.

Jens on pärit Jõgevalt. Ta sai ülikooli sisse akadeemilise testi alusel, mis on väga kõva sõna – õigesti vastamine üle 80% annab tudengikandidaadile õiguse mitte lihtsalt ülikooli sisse saada, vaid ka valida ükskõik mis eriala. Jens valis õigusteaduskonna, sest loodab, et seal õpitu pakub tulevikus rohkem võimalusi kui mõni kitsam eriala, näiteks ajalugu või geograafia. Jens Raevald on Keskerakonna liige. Ta püüab üliõpilaspoliitika kätte tuua natuke laiemat ilmavaadet kui noorte seas laialt levinud lausoptimistlik „kõik-on-nii-hästi“-suhtumine.

Jens Raevaldi (pildil) vastuseid Kesknädala küsimustele LOE lk 4-5!

Aini Härm:
Inimene peab oma õiguste eest seisma
Lk 2

Tartumaa lehmad
poseerisid
keskpoliitikutele
Lk 3

Vene näitleja
Aleksei Barabaš
ei taha vihata
Lk 8

Ajakirjanik Tuuli
Koch testis Keski
Lk 2

Kesknoored tulevad Riigikokku!

“Hoidke eest, kesknoored tulevad kevadistel valimistel Riigikokku!” hüüdis Keskerakonna Noortekogu vastvalitud esimees Raivo Tammus (pildil) pühapäeval, 16. mail Noortekogu 8. kongressi kõnepuldist.

Nädalavahetusel oli Tallinnas Lindakivi kultuurikeskuses kesknoorte 8. kongress. 300 kesknoort valis oma uueks esimeheks läänevirulase Raivo Tammuse. Tammus tahab noortekogu juhtides rohkem keskenduda väljaspool Tallinna asuvate noortekogu klubide tugevdamisele, sest pealinnas on kesknoorte positsioon niigi tugev.

“Keskerakonna Noortekogu on üle-eestiline organisatsioon. Selle kindlustamiseks hakkame uue juhatusega tõsiselt panustama. Igal kesknoorel peaks olema oma riigikogulastest sõber või vähemalt Võsapetsi autogramm,” rääkis Tammus.

Uus juhatuse plaanib veelgi aktiveerida kesknoorte tegevust internetikeskkondades Facebook ja Twitter ning kasvatada oma panust poliitilises blogosfääris.

Kesknoorte jaoks on juba aastaid olnud südameasjaks üliõpilaspoliitika. Meie eesmärk on tugevdada suhteid ka teiste poliitiliste noorteorganisatsioonidega,” lisas Tammus.

Noortekogu kongressil pidas kõne Keskerakonna esimees Edgar Savisaar, kes rõhutas, et ta ei väsi kordamast – enne ei muutu midagi, kui Eestis vahetub valitsus.

„Kuniks võimul on sama seltskond, kelle pärast me täna raskes olukorras oleme, seni ei liigu Eesti sammugi edasi,” ütles Savisaar. Ta küsis: mis kasu on eurost, kui inimestel pole raha, mida eurodeks vahetada, või on neil seda liiga vähe? Keskerakonna esimees toonitas, et järgmised valimised otsustavad kõik. Kas saame jagu tööpuudusest; kas hakkame taasloomma riigieelarvelisi õppekohti; kas taastame normaalsed garantiid noortele peredele? Eesti inimestel on õigus valida endale just täpselt niisugune valitsus, nagu neile meeldib – see oli Savisaare sõnum.

Kesknoori oli Noorte Sotsiaaldemokraatide nimel tervitama tulnud juhatuse liige Martin Kirs. „Me näeme, et pärast järgmise aasta Riigikogu valimisi valitseb Toompeal vasaktsentristlik valitsus, mis põhineb Keskerakonna ja sotsiaaldemokraatide heal koostööl Tallinnas,” sõnas ta. „Täna seisame ühiselt rahva huvide ja õiglase poliitika eest. Meie hea koostöö on olnud võimalik tulenevalt meie sarnastest vaadetest.”

Kesknoorte senine esimees Tiit Terik tõdes samuti: „Ühine valitsemine Tallinnas on sotsiaaldemokraatid teinud meile palju lähedasemaks ja mõistetavamaks. Praegune kogemus annab julgust ka uueks Riigikogu koosseisuks, mis valitakse järgmise aasta märtsis ning kus Keskerakonnal ja SDE-l tuleb kindlasti koostööd teha.”

Kultuurikeskuse Lindakivi direktor, Vanilla Ninja liige Katrin Siska andis omalt poolt klaverikontserdi, pälvides suure ovatsiooni.

Priit Kutser, KE Noortekogu juhatuse liige

Juhtkiri

Oma õiguste eest tuleb seista

AINI HÄRM
Tallinna Keslinna vanem

Võõrvõimu all koogutamine ja okupatsioonistaatadel kogetud hirm kodu püsimise ning isamaa saatuse pärast on vordinud eestlase tasakaalukaks ja ettevaatlikuks.

Soovitakse püsida madalam kui muru ja vaikselt kui tuuleil heinputkes, et välis-tada eksimused, mis võiksid hiljem, aegade pöördudes, kätte maksta. Nii me polegi kahekümne iseseisvusaasta jooksul suutnud selga sirgeks ajada. Ikka usume, et kõrge ülemus, olgu ta siis omakasupüüdlik, ent ikkagi oma, kõik lõpuks korda ajab.

Ometi näitavad märgid, et ka vaikne eestlane hakkab mõistma vajadust oma õiguste eest seista. 1. mail Toompeale kogunenud mitingulised juhtisid tähelepanu töötute olukorrale, mille leevendamiseks nõuti valitsuselt otsustavaid samme. Toetati Keskerakonna ja Tallinna linnavalitsuse tegevust töötute vastu võitlemisel.

Eestis on 100 tuhat inimest, kelle töökäsi ühiskond ei vaja, ent nende hääl ei jõua valitsuseni. Töötutel puudub survegrupp, oma ametiühing, kes nende õiguste eest seisaks. Kui Keskerakond ja Tallinna linnavalitsus probleemiga ei tegeleks, jääksid tõrjutud tähelepanuta ning kriis vaid süveneks.

Erinevalt parempoolsest valitsusest suhtub Tallinna linnavalitsus töötuse probleemi tõsiselt. Me oskame ja tahame pehmedada lööke, mida majanduskriisi tavainimesele annab. Tallinn reageeris muutustele tööjõuturul kohe kriisi alguses. Novembris 2008 alustati töötute tasuta õigusnõustamist, 2009. aastal algutati 42 punkti koosnev abipakett linnaelanikele ja ettevõtjatele. Töötuid oli pealinnas toona veel 8000. Kaks aastat hiljem, 2010. kevadel, ületas töötute arv 28 000 piiri, kusjuures pooled neist ei saa Töötukassast abi. Kõik see toimub riigis, mille tema peaminister veel mõni aasta tagasi lubas viia Euroopa viie rikkama hulka.

2009. aastal sai omavalitsuse toel Tallinnas tööd 1900 inimest. Avalikus töös, mida korraldavad linnaosad, osales üle 700 töötut. Erakordsete luumelude puhul rakendati ligi 400 töötut. Veel sel aastal laienevad linna pakutavad sotsiaalsed töökohad peale ühistranspordi ka haljastus- ja

sotsiaaltööle. Linn rahastab linnaosades töötute klubisid. Sügiseks valmib käsiraamat, kuidas töötusega toime tulla. Korraldati töömess.

Töökohti loovad investeeringud Linnahalli ja Ülemiste ristmiku ehitusse. Oma osatöötusega võitlemiseks annavad linna tööstuspargid. Keskerakond on suutnud ära hoida sotsiaalse katastroofi, mis silmapiiril terendas. Muidugi tuleb võitlust töötuse ning sellega kaasneva asotsialiseerumise vastu jätkata, sest kui makromajanduses võibki täheldada mõningaid stabiliseerumismärke, siis töökohtade vähenemine jätkub ekspertide hinnangul veel mitu aastat.

Kui Keskerakond alustas tööpuudusevastast välikampaaniat tuletamaks meie reformistist valitsusjuhile ja tema koalitsioonipartnerile IRL-ist meelde isiklikku vastutust, mida nad riigis töötuse ja vaesuse levimise eest kannavad, arvas valitsusmeedia heaks Keskerakonda selle eest noomida. Kampa võeti ka käputäis usutegelasi. Eestis toimiv valikuline demokraatia näitab oma tõelist palet: ülikõrget töötust ei saa õukonnamedia lõputult ignoreerida, ent kriitikat majanduslanguse vallandanud poliitiliste jõudude vastu ei aktsepteerita. Ning siin jõuame tagasi eestlase allaheitlekkuse ja alalhoidlikkuse juurde. Selle asemel, et pöörata valitsuse tähelepanu sellele, kui lubamatu on valedest majanduspoliitilistest otsustest vallandanud kriisi tagajärgede veeretamine üksnes tavakodanike kaela, jääb eestlane vaikselt ootama paremaid aegu, julgemata suudki paotada.

Muidugi mängib veel töötavate inimeste puhul olulist rolli hirm töökohakaotuse pärast. Üsna mitu inimest, kellega eelnevalt rääkis 1. mail Toompeal toimunud mitingust ja keda sinna kaasa kutsusin, avaldasid meeleavaldusele küll toetust, ent vastasid, et ei julge osaleda, sest kardavad tööandja-poolset karistust. Ometi on õhus tunda kevadet. Usun, et neid inimesi, kes siiski julgevad peale töökohustuste tuima täitmise ja pimedade allumise nõuda endale ka mingeid õigusi, hakkab olema järjest rohkem.

nädala nupud

Tuuli Koch kontrollis Keski tegevust

Keskerakonna büroosse helistas naishääl ja tahtis teada, kas ta sel telefoninumbril saab vastavalt Keskerakonna üleskutsule infot töötute registreerimise kohta. Kui telefonikõne vastuvõtja tundis häälte ära ja küsis, kas tegemist on Postimehe ajakirjaniku Tuuli Kochiga, tekkis teisel pool otsas hetkeline vaikus. Seejärel ta tunnistas, et on jah Tuuli Koch, ning imestas, et kõnele vastaja ta ära tundis. Nimelt alustas Keskerakond 10. maist üle-eestilist kampaaniat, mille käigus hangitakse teavet riigi poolt registreerimata jäetud töötutest. "Tahame, et valitsus ei saaks teha nägu, nagu neid inimesi ei olekski olemas," selgitas Keskerakonna peasekretär Priit Toobal.

Juba enne kampaania väljakuulutamist oli selge, et tööpuudust kajastava statistikaga manipuleeritakse. „Näiteks oli teada, et ravikindlustuseta isikuid on Eestis 60 tuhande ringis. Miks neil pole ravikindlustust? Registreeritud töötutel on, pensionäridel on, üliõpilastel on,” ütles Toobal. Mõni päev tagasi tuligi Statistikaamet lagedale uudisega, et Eestis on tegelikult 137 tuhat töötut. See on šokk avalikkusele, kuid mitte Keskerakonnale, kellele töötute suurusjärk oli juba varem teada – pommitasid ju Keskfraktsiooni liikmed Riigikogu infotunnis ja arupärimistel reformiministreid Hanno Pevkurit ja Jürgen Ligit, aga ka peaministrit ennast küsimusterahega töötute tõelise arvu kohta mitu nädalat, kuid ministrid ei soovinud õiget arvu kuidagi öelda. Tsentristid kutsusid seepeale töötuid üles kontakteeruma Keski bürooga ning oma lugu ära rääkima. Täna on paljud inimesed helistanud, nende hulgas ka Tuuli Koch, keda enne Statistikaameti andmeid töötute tõeline hulk ei huvitanud. Ja ka Postimehes pole hiljem seda materjali ilmunud, mille jaoks Tuuli Koch Keskerakonna büroosse helistas.

Marje Josing: krooni hädatapp!

Konjunktuuriinstituudi direktor Marje Josing teatas, et kui eurot poleks tulemas, siis pidanuks me varsti nagunii Eesti krooni devalveerima. Josing on tuntud selle poolest, et ta alati õigustab Ansipit. Tähelepanuväärne on, et nüüd ähvardab ta devalveerimisega, kuigi varem lubasid parempoolsed, et nad krooni kunagi ei devalveeri. Kui devalveerimisest räägib Josing, siis on ta lugupeetud teadlane ja ekspert, kui aga sedasama teeb Keskerakonna esimees Edgar Savisaar, siis mõistetakse ta karmilt hukka. Ansip nõudis Savisaarelt sellise ketserliku arvamuse avalduse eest isegi vabanduse palumist. Nüüd on Ansipi üks lähikondlasi Josing välja lobisenud, et selline plaan ikkagi oli. Vaevalt võttis Josing devalveerimise jutu õhust! Või hakkas eurolembene valitsus kartma rahva seas levivaid eurovastaseid meeleolusid, mida tõestasid ka 12. mai juhtivates telekanalites läbiviidud telefoniküsitlused, andes euro tuleku toetamisele vastuseks 80-protsendise EI.

Eesti poliitika grand young man Ojasoo

Saku Suurhallis ennast üle kogu Eesti kuulsaks etelnud Tiit Ojasoo rõhutab igati muljet enesest kui puhaste kätega dramaturgist, kes on kaugel räpasest poliitikast. Ometi müdistas Ojasoo poliitika mudalaukas juba kuus aastat tagasi, kui lõi vapralt löi kaasa toonase kultuuriministri Urmas Paeti meeskonnas Vanalinnastudio uputamisel. Pealtnägijate sõnul kutsus teatridirektor Tiit Ojasoo tookord, järgmisel päeval pärast Eino Baskini juubelit, vanameistri oma kabinetti ja teatas, et „partei soovil, ministri käsul“ on Eino Baskin nüüd lahti lastud ja tema trupp laiali saadatud. Ojasoo vaiks ühest põhjusest, miks seda tehti – ühele uuele teatritrupile oli korraldiku maja vaja. Käsut viis täide toonane direktori asetäitja Indrek Saar, sama mees, kes praegu Riigikogus sotsiaaldemokraate Rahvaliiduga ühendada üritab.

Ojasoo endale osutatud teeneid ei unusta. „Ühtse Eesti“ lavastuses sai üle küüru enamik poliitikuid, ilmselgelt soositi aga sotsiaaldemokraate Pihli-vastast grupeeringut ja vana Mart Laari tagatuba. Neid nuudiga ei nuheldud! Kiidusõnu jagus Allar Jõksile, kes juba seitsmendat aastat tõestab, et ta ei ole Isamaa poliitik. Kangelaseks tehti lavastuses aga sotside sohioepog Indrek Tarand.

Einseln eeldab presidendi tagasiastumist

Erukindral Aleksander Einseln saatis kirja Eesti Ajakirjanike Liidu esimehele Peeter Ernitsale, esitades küsimuse: „Avalikus ühiskonnas Kalle Klandorfi poolt tõstatatud süüdistused oleks meedia tulipunkti selgituste nõudmistega, kaasa arvatud Presidendi tagasiastumiseks. Missuguses ühiskonnas elame meie? Kas jätkuvalt EV prokuratuuri „avaliku huvi puudumise“ sündroomis?“ Einseln reageerib selle kirjaga teravalt eelmisel nädalal lahvatanud skandaalile, milles endine politseinik Kalle Klandorf avalikustab oma vastilmunud raamatus „Jälitaja ja jälitav“ president Toomas Hendrik Ilvese avalike suhete nõuniku Toomas Sildami kuulumise KGB-sse. Kui varem on keskerakondlaste väljaantud raamatuid lihtviisil boikotitud, siis Klandorfi raamatu puhul aitasid meedias fakti laiemale levitamisele esimesena kaasa Ekspress Gruppi kuuluvad väljaanded, k.a. TV3.

HIIBUSE NÄDAL

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn,
Toom-Rüütli 3/5

Tellimine ja levi: 6 177 717
Toimetajad: 6 274 573
6 274 571
6 274 583

Toimetuse käsikirju ei tagasta.
Kesknädalas ilmunud artiklid
väljendavad nende autorite arvamust,
mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Peatoimetaja: Urmi Reinde
urmi@kesknadal.ee
Poliitikatoimetaja: Ivri Vee
ivari@kesknadal.ee
Uudistejuht: Indrek Veiserik
indrek@kesknadal.ee
Toimetaja: Tiit Maksim
tiit@kesknadal.ee

Keskpoliitikud Tartumaal: teine suvepäev oli

Eelmisel nädalal külastasid Riigikogu keskerakondlased Tartumaad. Käidi Elvas, Tartus, Nõos, Rõngus, Kambjal, Ülenurmes, Haaslaval, Kallastel ning Peipsiääre, Tähtvere ja Tartu vallas. Kohtuti kohaliku rahvaga koolides, vallavalitsustes, firmades ja hooldekodudes.

URMI REINDE tekst ja fotod

urmi@kesknadal.ee

Kesknädala tegija käis kaasas koos parlamendisaadikute Olga Sõtniku ja Rein Ratasega, kes külastasid Tähtvere vallavalitsust, andsid ühiskonnaõpetuse tunni Ilmatsalu põhikooli 8. ja 9. klassis, uudistasid loomapidamist Tartu Agros, tutvusid masuaegse tootmisega Glaskeki Tartu tehases. Kohapeal aitas kohtumisi ritta seada Keskerakonna Tartumaa piirkonna koordinaator Kadri Mosin.

Poliitikud annavad lubadusi, kuid ei täida neid

Tähtvere vallavalitsuses tutvustas vallaelu volikogu esimees Urmas Tartes. Valla tulevikukava näeb ette, et vald kavandab biogaasitehase rajamist, mis võib lisaks paljule heale juurde tuua ka muresid (näiteks koolimaja juurest läbi viival teel suureneb kindlasti liiklus), kuid lahendab siiski ka kütuseprobleemi (langeb soojahind) ning on seotud edulises mõttes ka bioteemaga laiemalt.

Küsimusele masuaegsest toimetulekust vastas Tartes, et riik võtab praegu kohaliku omavalitsuse seljast kolm nahka: esiteks, vähendati tulumaksuosast rahastamist; teiseks, seoses tööpuudusega on vähenenud ka maksulaekumised; kolmandaks, poliitilises mõttes on tegemist kõlvatu nähtusega. Tartes kirjeldab, et millegipärast minnakse Riigikogu valimistele omavalitsustele mineva tulumaksuosa suurendamise ratsu seljas, hiljem sellest lubadusest taganetakse. „See pole aus märk,“ kommenteerib Tartes. Tema meelest, kui mängureeglid on paigas, peab neid täitma – annad lubaduse, siis ka pea seda.

Ilmatsalu põhikoolis

tervitas Rein Ratast ja Olga Sõtnikut direktor Aare Treial.

8. ja 9. klassile ühiskonnaõpetuse tundi andes selgus, et õpilased teavad hästi Riigikogu koosseisu ja ülesehitust. Rein Ratas kutsus noori tulevikus kindlasti valima, et suurendada riigis osalusdemokraatiat.

Lehmad tunnevad end hästi

Tartu Agro AS-is võttis meid vastu Aavo Mölder, üks aktsiaseltsi 15 omanikust. Ta tutvustas külalistele lüpsiplatsi ja näitas uhket lauta, kus lehmad näisid end hästi tundvat, vaatamata sellele, et nende kohal oli vaid katus – ümber mitte ühtegi seina.

Samas paigas elasid nad muidugi ka siis, kui väljas oli miinus 30 kraadi; siis olevat vaid joogivesi ära külmunud.

AS Tartu Agro on endine Tartu sovhoos. Ettevõtte erastati 2001. aastal. Tegeldakse piima- ja tõukarjakasvatusega, lisaks on tõuseakasvatus. Lühidalt, sel ettevõttel läheb hästi. Püstitakse turul ja otsitakse uusi võimalusi, kuhu oma kvaliteetset põllumajandustoodangut müüa.

Ligi pooled aknategijad koondatud

Kauaaegset edukat aknatehast Kauaak on masu hoolega räsinud – kui enne töötas käitis kahes vahetuses, siis nüüd jätkub tellimusi vaid ühele.

Puitakna osakonna tehnoloog Jaanus Saare rääkis aga, et 17 aastat turul edukalt tegutsenud tehase on kriisist väljumis, sest ettevõttel on praegu Eestis kõige suurem toodangu kasv. Samuti tegutsevad endiselt osakonnad Riias ja Peterburis. „Puit kasvab, plast väheneb,“ kirjeldab Saare uuemat trendi aknatootmises.

Keskerakondlaste visiit

Ülejäanud keskerakondlased, kes osalesid väljasõidul Tartumaale, viibisid kohapeal järgmiselt: Ain Seppik, Tiit Kuusmik ja Evelyn Sepp Tartu linnas; Arvo Sarapuu ja Aivar Riisalu Elvas; Kalev Kallo ja

Georg Pelisaar Nõos; Toomas Varek ja Inara Luigas Rõngus; Jüri Ratas Kambjas, Ülenurmel ja Haaslaval; Nelli Privalova ja Vladimir Velman Kallastel ja Peipsiääres; Kadri Simson, Lauri Laasi ja Marika Tuus Tartu vallas.

Mis puutub igavesse meediavingumisse, et keegi pole kunagi näinud elusat poliitikut „valijaga kohtumas“, siis tõestas seekordnegi Keskraktsiooni väljasõit, et poliitikud on vägagi elus ja nad saavad kamba peale üldistavalt tõese pildi Eestimaa elust-olust ühe konkreetse maakonna näitel.

Kusjuures sellised kohtumised on kohalikel tegijatel paras koht kurta oma muresid, edastades probleemid (ehk seadusandluse lüngad) n-ö otseallikale. Poliitikutel on need visiidid otsene töökohustus. Kas aga valijad ise nendega näost näkku suhtlema vaevuvad, on muidugi iseasi.

1. Tartu Agro AS nn avatud laudas tunnevad vabariigi lehmad end päris hästi.
2. Üks Tartu Agro omanikke Aavo Mölder.
3. Aknatootmistehase Glaskek Tartu tehases Ilmatsalus näitab puiduspetsialist Jaanus Saare (paremal) parlamendiliikmeile Olga Sõtnikule ja Rein Ratasele headeks akendeks vajaliku puidu ettevalmistamist.
4. Ilmatsalu põhikooli direktor Aare Treial kuulutab 8.-9. klassi õpilastele rõõmusõnumit: õppetund jääb ära, selle asemel annavad teile ühiskonnaõpetust Riigikogu Keskraktsiooni liikmed!
5. Eesti Vabariigi tulevased valijad, praegused Ilmatsalu põhikooli lõpetajad.

Riigikohtu üldkogu kohtuotsusest

Teatavasti pöördus Tallinna linnavolikogu 2. aprillil 2009. a Riigikohtusse taotlusega tunnistada kehtetuks rida sätteid, mis käsitlevad riigi 2009. aasta lisaelarve ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadusi. Kuigi linnavolikogu taotlused jäeti rahuldumata, sisaldab Riigikohtu üldkogu 16. märtsi 2010. a kohtuotsus siiski resolutsiooni, mis puudutab kõigi omavalitsusüksuste huve, väärides tähelepanu ja laiemale avalikkusele selgitamist.

JÜRI RATAS
Riigikohtu aseesimees

Kohtuotsuses tunnistatakse põhiseadusega vastuolus olevaks selliste õigustloovate aktide andmata jätmise, mis sätestaksid, millised seadusega kohaliku omavalitsuste üksustele pandud kohustused on omavalitsuslikud ja millised riiklikud.

Riigikohus astus sammu riigi ja omavalitsuste suhete reguleerimiseks

Riigikohtu üldkogu otsuse kohaselt nõuab põhiseadus, et seadustes oleks täpselt kirjeldatud, millised valdadele ja linnadele pandud kohustused on riiklikud ning millised on kohalikud. Riiklike kohustuste täitmisega seotud kulud tuleb katta riigieelarvest ja kohalikud kulud kohalike eelarvest. Seega tuleb eraldada riigieelarve vahendid kohalike eelarvete vahenditest. Kuna kehtiv omavalitsuste rahastamise korraldus sellele nõudele ei vasta, siis tunnistab Riigikohtu üldkogu selle põhiseadusega vastuolus olevaks.

Seega on Riigikohtu üldkogu astunud esimese tõsise sammu riigi ja omavalitsuste suhete reguleerimisel. Omavalitsused ei pea kulutama kohalike ülesannete jaoks mõeldud raha riiklike kohustuste täitmiseks. Riigieelarve, mis ignoreerib neid nõudeid, võib samuti osutada põhiseadusega vastuolus olevaks.

Ülle Madise selgitused

Tallinna Tehnikaülikooli avaliku õiguse professor Ülle Madise, kes ühtlasi on ka presidendi õigusnõunik, sõnas hiljuti Kuku raadio intervjuus, et pärast nimetatud Riigikohtu otsust omavalitsuste rahastamise kohta on nüüd kõigile selge kohaliku omavalitsuse reformimise vajadus. Mitte haldusreform, vaid kohaliku omavalitsuse terviklik reform, kus tuleb ära otsustada, millised küsimused Eestis on riigieelarvest rahastatavad ja millised on need asjad, millega peaks tegelema kohalik kogukond. Madise märkis veel, et kohalikule omavalitsusele on pandud umbes sada ülesannet ning enamiku puhul pole kirjas, kas see on riiklik või kohalik küsimus ja kas riik riigielu küsimuse täitmist rahastab või mitte.

Mais hakatakse arutama 2011. aasta riigieelarvet

Peaminister Andrus Ansip vastas 3. mail Riigikogus arupärimisel esitatud küsimusele: *mis ajaks lahendatakse Riigikohtu lahendis osutatud valitsuse puudujäägid?* Peaminister teatas, et Siseministeeriumile tehti ülesandeks juhtida kohaliku omavalitsuse üksusele pandud riiklike ja omavalitsuslike ülesannete kindlaks määramise protsessi. Analüüsi tulemusena koostatakse muutmist vajavate seaduste osas eelnõud 2010. aasta jooksul ning eristatakse riiklike ülesannete finantseerimine järgmise aasta eelarves. Maikuu algavad järjekordsed omavalitsusliitude koostöökoogu ja valitsuskomisjoni läbirääkimised 2011. aasta eelarve küsimustes. Seega saame juba lähiajal kuulda, kas ja kuidas on valitsus valmis Riigikohtu üldkogu otsust täitma.

Kadri Simson, Jüri Ratas ja Kalle Laanet Vändras!

Vändra uue raamatukogu kaminasaalis esmaspäeval, 24. mail kell 16.00 kohtuvad keskerakondlased Kadri Simson, Jüri Ratas ja Kalle Laanet kohalike elanikega.

Kohtumisel saate teada, mida nad teevad Riigikogus, vastavad Teie küsimustele ja ootavad ettepanekuid riigi probleemidele. Pakutakse suupisteid.

Kõik Vändra kandi poliitikaühilised on oodatud!

Algus esilehel

1. ENDAST. *Palun esita lühidalt oma senine CV: kus sündisid ja õppisid; paar sõna vanemate, perekonna, mõne hea õpetaja või mõjutaja kohta.*

Sündisin 1987. aasta külmal talvel (väljas oli -35°C) Jõgeval, kus olen elanud peaaegu kogu elu. Õppisin Jõgeva Gümnaasiumis. Isa poolt on neli põlve (kaugemale ei tea) ehitajaid. Ema on tegutsenud koka ja kinnisvaramaaklerina, nüüd on ta vanadekodu direktor. Mõlemad vanemad on samuti sündinud Jõgeval. Kooliajal meeldisid enim geograafia ja ajalugu. Geograafiahuvi põhjendan sellega, et vanaisa oli koju ostnud palju maakaarte, mida ennastunustavalt lappasin.

Ajaloopisik algas nõukogudeaegseist õpikuist, mida kapitsügavustest välja sikutada õnnestus (esimese andis vist küll ema kätte). Võin siiani rääkida hererode ülestõusust Edela-Aafrikas ja sipoide mässust Indias, 1848. aasta mässulisest Euroopast ning muudest asjadest, mis tänasest kooliajalooost välja on jäänud seoses rõhuasetuste muutustega (mitte et tänapäevast ainet halvemaks peaksin).

2. ÜLIKOOL. *Miks just Tartu Ülikool? Mis eriala? Kellena näed end tulevikus? Miks Sa ei läinud välismaale, või kavatses seda teha tulevikus?*

Sain tänu akadeemilisele testile valida Tartu Ülikoolis endale ükskõik millisel erialal tasuta koha. Tartu oli loogiline valik koduläheduse tõttu. Valisin õiguse, sest sinna oleks olnud väga raske muudmoodi saada, ning lõpetamisel on kergem tööd ja leiba leida kui ajaloo- või geograafiaharidusega. Välismaad pole kunagi kaalunud, sest mis asendaks kaunist emakeelt?

3. KÕRGHARIDUS. *Palun anna lühike hinnang Eesti kõrgharidusmaastikule: mis on probleemid, mida Sinu arust riik saaks teha üliõpilaste olukorra parandamiseks, s.t riigi enda eduks? Mis on valusaimad kohad? Mis ettepanekuid tudengid ise teevad?*

Kõrgharidus on kaubastunud ning hariduse andmiselgi loetakse kõigepealt raha. Eks ikka sellepärast, et raha kõigele ei jagu. Nii ei ole Eestis üldist tasuta kõrgharidust, sest seda ei jaksaks riik ülal pidada, ega ka

Jens Raevald:

RESPEKT: Üliõpilasliider Jens Raevald on veendunud, et ei ole raske olla tudengkonnas keskerakondlane, kui teenid inimesena teiste austuse. Ka kõige hullemad parempoolsed suhtuvad sinusse respektiga, kui julged pea püsti lüüa ja välja öelda oma oma arvamuse.

üldist tasuta kõrgharidust, sest pole nõnda palju õpilasi, kel oleks raha ülikooli astuda. Oleme ka Eesti

Üliõpilasliidu raames leidnud, et Eestis on tudengi õiguslik seisund ebamäärane: vanematel ülalpidamiskohus-

Mis juht

Nagu ikka mis tahes poliitilises vaidluses on nüüdki keeruline eristada pooltõdesid faktidest. Sellepärast on kasulik anda ülevaade, mis tegelikult olid omavalitsuste ja riigi vahel lasteaedade ümber puhkenud sõnasõja põhjus, ajend ja sisu.

PRIIT TOOBAL
Keskerakonna peasekretär

Ühegi omavalitsuse (Tallinn kaasa arvatud) eesmärk polnud lasteaedu kasutada poliitilise võitluse instrumendina. Omavalitsused tegid kõik, et kaitsta oma elanikke – lapsevanemaid ja lapsi. Sotsiaalministeerium ja selle haldusalasse kuuluv Terviseamet kiskusid tüli üles 1. jaanuarist jõustunud määrusega. Varasema, reaalse kohaloleku arvestamise asemel võeti ette lasteaia- ja sõimerühmade nimekirjad ning tehti puht matemaatilised arvutused, jättes arvestamata, kui paljud nimekirjas olejatest korraka kohal on ning milliste nõuete kohaselt on lasteaiaid ehitatud.

Valitsuse terves mõistuses tuleb kahelda

Kuidas siis oleks omavalitsused pidanud reageerima, kui just vahetult enne uute laste vastuvõtmist lasteaeda kehtestatakse nõuded, mida pole terves mõistusest lähtudes võimalik kohe, aegaviimata täita? Seda olukorras, kus valitsus on tuntavalt vähendanud kohalike omavalitsuste tulu baasi, mistõttu on omavalitsustel tulnud teha tõsisid eelarvekärpeid. Samas on käibemaksutõusu ja riigi aktsiisipoliitika tõttu omavalitsustel suurenenud ka lasteaedade ülalpidamise kulud. Mõõdunud aastal koostasid paljud omavalitsused kriisielarveid üksnes seepärast, et 2009. aasta esimese kärpeelaruvega vähendas Ansipi valitsus omavalitsustele minevaid vahendeid üle 2,5 miljardi krooni. Hoolimata majanduskriisist ja valitsuse lühinägelikust poliitikast on näiteks Tallinn viimastel aastatel ehitanud viis uut lasteaeda, loonud juurde ligi 3500 lasteaia kohta. Kuidas saab selliste näitajate juures süüdistada, et Tallinna lasteaiaid (haridus Tallinnas üldse) on alarahastatud? Tallinn on suutnud ühena vähestest omavalitsustest hoida lasteaia töötajate palgad endi-

sel tasemel ning valitsuse kehtestatud kooliõpetajate palgamäärade 4% kõrgemadki. Seda siis, kui valitsus oma poolsetest lubadustest lahti ütles.

Pevkuri absurd

Sotsiaalminister Hanno Pevkuri absurdsel määruse järgi tulnuks praegustes majandustingimustes näiteks pealinnas 1. septembriks juurde ehitada 30 uut lasteaeda ja leida selleks miljard krooni. Mis võimatu, see võimatu! Kuid probleem polnud ainult Tallinnas, nagu sotsiaalminister ja tema Reformierakond nüüd püüavad näidata. Avaldusi ministri absurdsel määruse kohta laekus üle Eesti: Tartust, Pärnust, teistest suurematest linnadest, omavalitsuste esindusorganisatsioonidelt. Mispeale võimuerakondade esindajad (Liisa Pakosta, kes IRL-i valitsusajal sulges Tallinnas üheksa lasteaeda) viskusid koalitsiooni kaitsele, seletades, et lasteaedade ehitamine ja korrashoid pole üldse riigi, vaid ainult omavalitsuste asi. Jah, riik heal ajal pakkus omavalitsustele heldelt lisatoetust programmi "Igale lapsele lasteaia kohta" kaudu, kuid: mida Ansip lubab, seda Ansip ka võtab...

Riik viskas lasteaiaid üle parda

See, nagu oleks lasteaiaid ainult omavalitsuste probleem,

on ohtlik väärarusaam, sest puudutab olulist osa kogu haridussüsteemist. Riik, visates lasteaiaid lihtviisil üle parda, teeb seejärel omavalitsustele ülbelt ettekirjutusi! Väga alatu on Tallinna jt omavalitsuste peale näpuga näidata, kui valitsus esmajärjekorras kärpis lasteaedadele mõeldud vahendeid. Lubades valimiste eel suure suuga igale lapsele lasteaia kohta ja selleks rohkem kui miljard krooni, pole aastail 2008 ja 2009 pandud sellesse programmi sentigi. Kuid veel mõni sõna vaidlusalusest määrusest – see sisuliselt võrdustas vanadele ja uutele lasteaedadele esitatavad nõuded. Seega pole määrus kuskilt otsast vaadates mõistuspärane. Kuidas saab 1960. aastatel tollaste nõuete kohaselt ehitatud lasteaiale esitada samu nõudeid kui mõne aasta eest valminule?

Lõppvaatus

Reformierakond esmalt ilmselt uskus, et tegi hea käigu. Meedia rääkis Tallinna lasteaedade mittevastavusest tervisekaitse nõuetele ja minister Pevkur võis esineda teemal "kui kohutav see kõik on". Ent ootamatult läks edukalt alanud kampania käest. Kui teisedki Eesti omavalitsused mõistsid, mis toimub, ja esitasid omad seisukohad, lagunes Reformirünnak koost. Meedias hakasid domineerima hoopiski lood, kuidas Keskerakonna ja

Üliõpilaspoliitika aitab leida elus õige koha

tust justkui poleks, aga riik ei aita peaaegu üldse enam – kõik abirahad on nullilähedasteks püatud.

4. AKTIIVSUS. Mis oli Sinu n-õ valimisplatvorm? Miks just Sind valiti? Mida kavatsed teha? Kas esindus tervikuna jagab Su seisukohati? Kas usud, et Sinu tegevusest ülikoolis midagi muutub?

Uus tõusev probleem on ühiselamud. Üliõpilaskülade vuntsisid laenude toel ühikad viimse piirini ära, nüüd ei saa enam hindu alla lasta. Aga korteriturult leiab juba odavaid pakkumisi ning üliõpilaste arvu kiire vähenemise tingimustes pigistatakse paari järgneva aasta jooksul väiksemalt hulgalta tudengitelt välja sama raha.

Pöörasin tähelepanu traditsioonilistele küsimustele: info ei jõua kohale, probleeme on õppehooneis, ka esindustel poliitiline nõrkus.

5. TARTU ÜLIKOOL. Kas Tartu Ülikool on Sinu arvates tänase päevani see kuulus vana hea alma mater, kes on Eestis olnud varsti juba ligi 400 aastat? Kuidas meie aeg teda mõjutab, kas halvemuse või paremuse suunas?

See on enda kujundada. Kui

käia kooli ja kodu vahet, nagu ma pikalt tegin, ei teki mingit vaivsust. Hiljuti liitusin korporatsiooniga, seal on tõesti täiesti eriline tunne olla.

6. POLIITIKA. Miks oled hakanud tegelema (üliõpilaspoliitikaga)? Kas näed enda tegutsemist üliõpilaskülade rina edukamalt ka n-õ päris suures poliitikas? Miks oled valinud Keskerakonna? Kas mõnikord ei ole raske – noortesse on ju meedias aastaid süstitud, et ainus edumeelne valik oleks Reformierakond? Kas IRL tundub sulle näiteks vanameelne? Mida võiks üks erakond paremini teha, et noori võluda?

Isegi parteistumata oleksin olnud Keskerakonna või Rahvaliidu valija. Kuid ema oli juba Keski, nii polnud palju mõtlemist. Üliõpilaspoliitikat huvitusin teiste õhutusel – kuulsin probleeme ja viimaks hakkasin ka ise neid märkama. Eluaegne üliõpilasküla a la Arne Otter küll olla ei taha (mees, kes on 19 aastat olnud erisugustes tudengite esinduskogudes). Pigem on see paik, kus avardada (s)ilmavaadet, tutvuda inimeste ja ühiskonna heaks töötamisega ning siis leida endale elus õige koht.

Nii Reformist kui ka IRL-ist tunnen väga sümpaatseid ja töökaid inimesi. Kahjuks ideoloogias püüavad mõlemad probleemidele läbi sõrmede vaadata ning kõik-on-nii-hästi-teemat ajada. Eks eestlased ole alati püüdnud kõrgema klassi inimesed olla. Nüüd äkki Keskerakond tuleb ja ütleb, et vajame abi, et majanduskasv ei olegi õnne mõõdik, et inimesed on erinevad ja kes teab mis patuasju...

Ei ole raske olla keskerakondlane, kui sa oled inimesena ära teeninud teiste austuse. Tegelikult suhtuvad ka kõige hullemad parempoolsed sinusse respektiga, kui sa julged pea püsti lüüa ja tunnistada oma arvamust. Just oma arvamust (mis ei pruugi olla vastuolus erakonna omaga). Erakonna häältoorusid vajab ainult erakond ise, mitte sind ümbritsevad inimesed.

7. NOORED. Mis on Sinu arvates noorte probleemid Eestis laiemalt? Kas oled nõus, et "noored on hukas"? (Kesknädal ei ole nõus!) Miks suurem osa noori on ühiskonnas passiivsed, s.t lepivad vähese haridusega, väikese palgaga, poliitikute ükskõiksuse või koguni noortevaenulikkusega?

Noored otsustavad enamasti vanemate järgi. Ei ole tähele pannud, et keskmisel 20–25aastasel oleks väga tugev oma nägemus riigi tulevikust, nii nagu on pensionäridel. Erakonna noortekogud seisavad alati dilemma ees: kas rõhuda oma eesmärgipärasele tegevusele või sellele, mis noortele tegelikult meeldib (sport, pidu)? Noored on passiivsed, sest tunnevad end eluga rahul olevatena. Kui kõik on hästi, pole ju vaja kuskil aktiivsust näidata. Tõsine löök kogu mittetulunduslikule sektorile on arvutiajastu ning inimeste tõmbumine oma nelja seina vahele. Noorsooprobleem number üks on 80% Eesti ala tulevikuperspektiivide puudumine ja sellest tingitud lootusetus. Meie maal arvatakse, et kui kaugete rajoonide noored kohapeal tööd ei leia, siis minnakse Tallinna. Ei minda sinna! Välismaale minnakse. Aga ise midagi ka välja ei mõelda. Endiselt on sellist suhtumist: kui mulle ette taha kõike ära ei tehta, siis mina ka asja ei paranda.

8. TULEVIK. Milline võiks Sinu arvates olla Su enda tulevik, Eesti tulevik? Kas ka Sina näed maailmalõppu (nt

2012. aastal) või on Sinu põlvkonna jaoks tulevik ikkagi helge ja tegus? Kas soovid, et Sinu töö ja pere tulevikus jääb Eestisse?

Eestil ja kogu endise NSV Liidu Euroopa-osal ei ole pikas perspektiivis mingit tulevikku. Ilm on siin halb, palgatase ei jõua Läänele järele ka viiekümne aasta pärast, maa on rahvast tühjaks tõmbumas, kogukonnatunne nõrgavõitu, rahvad hääbumas. Praegu väheneb Kesk-Eestis elanike arv kohati sama kiiresti kui Pihkva oblastis viimasel poolsajandil. Me näeme, milline on Pihkva oblast. Vaat selline on ka Eesti siis, kui minuvaned eluteega ühele poole jõuavad. Võib-olla põllud jäävad, aga mitte inimesed. Samasugused protsessid toimuvad mujalgi (nt USA-s), aga aeglasemalt. Samas – kes ikka tõesti tahab, leiab endale alati ja igal pool tegevust. Enda kohta ütlen: „Siin ma olen ja teisiti ma ei saa.“

Küsinud Urmi Reinde

Foto: MEELIS TOMSON

Terane mõte

„Eestis vist polegi praktiliselt enam kõrgkoole, kus puuduvad oma õpingute eest ise maksvad üliõpilased. Ka suurtes ülikoolides on nende osakaal ületanud 50 protsendi läve.“

Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna professor ENN LISTRA kirjutab Postimehes 3.05 pealkirja all „Ülikoolide ühinemine on pelgalt kosmeetika“, et reformierakondlik tasulise hariduse poliitika kannab oma riigikahjulikke vilju.

us lasteaiatulis tegelikult?

ALATU VALITSUS: Väga alatu on Ansipi ja Laari valitsusel Tallinna jt omavalitsuste peale näidata, kui valitsus esimesena kärpis lasteaedadele mõeldud vahendeid. Lubades valimiste eel suure suuga igale lapsele lasteaiakohta ja selleks rohkem kui miljard krooni, pole aastail 2008 ja 2009 pandud lubatud programmi sentigi. Pildil lisaku lasteaed. Foto: IVARI VEE

Reformierakonna inetu tüli on pannud raskesse olukorda kõik lasteaialapsed.

Ma ei saa aru, kuidas selles õnnetus sõjas, mille algatas Reformierakond, mida pidas Reformierakond ja milles nüüd ka esimesena kapituleerus Reformierakond, saab üldse süüdistada Keskerakonda, kes tegi omalt poolt lasteaedade heaks, eriti Tallinnas, rohkem, kui masuajal seda isegi eeldanuks.

Ju siis on kõik võimalik. Pevkur sai aru, et olukord

väljub kontrolli alt, ja vajutas õigustanud minister tuli välja avaldusega: „Okei, ma võtan selle määruse tagasi, sest meie Reformierakonnas on lapsed väga kallid, aga Tallinna linnavalitsus on ikkagi väga paha ega hooli lasteaedadest...“ Saabus vaikus, nagu ütleb üks laulurida.

Seekord andis tõesti lollim järele!

Ei maksa olla sinisilmne. Reformierakond ei tee nagunii

järelust, et lapsi valimisvõitluse-sõjavankri ette ei tohiks rakendada. Ilmselt mõeldakse pisut järele, kuidas järgmisel korral Keski õnnestunumalt rünnata. Seni püütakse jätta muljet, et „targem annab järele“. Sellepärast ma ütlesingi oma pressiteates eelmisel nädalal, et sel korral „andis lollim järele“. Vaidluse kulgedes said meedias sõna Tallinna haridusamet, Terviseamet, Sotsiaalministeerium, Haridusministeerium, Lastevanemate Liit ja

Mida Ansip lubab, seda Ansip ka võtab.

Valitsuse vanasõna

hoolekandekogud. Kuid selle kõige kõrval on olulisem hoopis, kelle häält polnud üldse kuulda. Miks ei käinud ükski ajakirjanik kohapeal ega küsinud lasteaiajuhatajate käest, kuidas nemad asja näevad?

Ajakirjanikel jagub veel jul tumust kirjutada, et nad ei ole lasteaedades oludega tutvunud, kuid Tallinna pihta pori loopima ollakse kärmed, näiteks Merike Tamm 30. aprilli Postimehes. Miks lasteaiajuhatajad meediaga suhelda ei taha, pole ületamatult keeruline mõistatus – nad on hirmul, et nende sõnu ei kajastata autentselt. Neil on vastavaid kogemusi.

Pole midagi imestada. Kui Tallinna lasteaedades kogutakse tuhandeid protestialkirju, siis vaikitakse see maha. Kui sotsiaalminister kinnitab oma allkirjaga paberi, mis oleks äärepealt sundinud Eesti omavalitsusi sulgema lasteaedades, millest niigi on puudus, siis üleriigilist Reformi-meediat ära kasu-

tades tehakse süüdlaseks Keskerakond. See küsimus ei tohiks jääda õhku rippuma. Kuid ei peaks mitte küsima, kuidas poliitikud sel teemal üldse tülli pöörasid, vaid seda, kuidas püsib veel oma ametis minister, kelle tegevus võtab liiga imelikke pöördeid.

Reformierakonna abitud sotsiaalministrid

Pevkuri eelkäija, samuti Reformi-minister Maret Maripuu vabastati ametist, sest jättis sõna otseses mõttes mitmekuuskümnelt tuhat puuetega inimest, kuna ei suutnud korraldada neile toetuste õigeaegset väljamaksmist. Ministrit hoiatati, kuid ta ei võtnud hoiatusi kuulda! Pevkur on sisuliselt juhtinud rööbastelt välja digiresepti-süsteemi ja teinud olematuks usalduse selle vastu.

Täpselt sama lugu on ka uue toetuste arvestamise programmiga STAR, mille all kannatavad toetuste saajad ja millega on hädas omavalitsuste sotsiaaltöötajad. Keegi ei tea, kui paljudele inimestele on sellega põhjustatud ebamugavusi, kui paljud inimesed on pandud ohtlikku olukorda. Ka Pevkurit hoiatati varem, et just nii lähebki. Ometi, kui oli näha, et süsteem ei käivitu, püüdis Ansipi valitsuse sotsiaalminister esmalt väita, et tegelikult on kõik kor-

ras. Siis võttis ta oma sõnad rahumeeli tagasi ja peatas pikalt ette valmistatud ülemineku digireseptile määramata ajaks. Kellegi ees vabandust ei palutud ja erilisi selgitusi ei antud. Nüüd on sama asi – esmalt kehtestab minister täiesti absurdse määruse, siis õigustab seda kõikides meediakanalites, ajab inimesed ärevile, ning lõpuks teeb 180-kraadise pöörde. Ja on selle juures veel puhas poiss ning õigust jääb tal ülegi.

Mind tegelikult väga huvitab, mis liimiga Reformierakond oma parteibroilereid ministritooli külge kleebib, ja mida peab Pevkur veel korda saatma, enne kui talle jõukohane amet leitakse.

Münlult on küsitud: kas ma kahetsen, et nimetasin ministrit lolliks? Tsiteerides ühte teist Reformierakonna kuulsat mõtlejat: „Mina, Priit Toobal, kahetsen küll, kuid vaid kirjavigu, mis minu kiiruga tehtud pressiteatesse võisid sisse jääda.“

Toim. märkus. Toobal tsiteerib rahandusminister Jürgen Ligit, kes ähvardas „Aktuaalset Kaamerat“ Reformierakonnale ebameeldivate teadete edastamise eest, lubades selle kordumisel Rahvusringhäälingult eelarveraha ära võtta.

Õpetaja teenib aastas välja 13 kuupalka

Tallinna Haridusamet andis koolijuhtidele juhised, et mitte öelda korralduse, hoida pinget linnakassale väiksemana. S.t teha töötajatele lepinguparandus selliselt, et õpetajad ei „taha“ puhkusele minnes puhkuseraha korraga kätte saada, vaid soovivad raha palgana – nagu nad käiksid suvi otsa töö ja saaksid igakuist palka. Nii ei maksta neile kahe kuu palka ettemaksuna vanas kuus töötatud päevadele lisaks (õpetajate puhkus on 56 päeva).

MÄRT SULTS
Kopli Kunstigümnaasiumi direktor,
Tallinna linnavolikogu liige

Istusin kalendri ette ja hakkasin seaduskuuleka koolijuhi kombel ette valmistama töölepingu muudatust. Reaalainete inimesena aga tegin väikese avastuse ja tuli hoopis parem mõte. Tekkis tahtmine riske linnakassale veelgi hajutada – teha

lepinguparandus selliselt, et õpetaja saaks palka mitte igas kuus, vaid iga nädala lõpus, näiteks reedel kella neljaks. Nii aastaringiselt, ilma sel ajahetkel riigi poolt määratud õpetajapalka muutmata ja puhkuseraha maksmata.

Õpetajale nädalapalk!

Mis sellise otsuse tingis? Vaadake kalendrisse ja mõelge kaasa: meil on aastas 12 kuud, aastas on 52 nädalat ning meie ajaarvamises on keskmiselt kuus 4 nädalat, seega siis 52 : 4 = 13. Kalendri järgi töötame meie, koolijuhid ja õpetajad, 13 kuud, aga palka saame 12 kuu eest, ja seda piskutki riik veel kärbib! Küsin: kus on õpetajate väljateenitud 13. kuu tasu?

Mina teen oma kooli õpetajatega töölepingusse paranduse, et mulle alluva kooli õpetajatele makstaks palka igal nädala lõpul, mis on igati seaduslik otsus. Siis leiame selle „kõrvalepandud“ 13. kuu ka üles!

Muide seal, Euroopa Liidus, leiti see 13. kuu juba aastaid tagasi üles. Saame näha, millise kivi alt hakkab Toompea seda 13. kuud otsima ja millises „aruandes“ see 13. kuu kajastub. Kui palka maksta iga nädal, on koormus linnakassale väiksem ja õpetajad saavad oma väljateenitud rahanatukese õiglaselt kätte, mitte et õpetajatele makstaks toetusi nende endi poolt välja teenitud ja riigi poolt välja maksmata rahast. Meie, haridustöötajad jt, peame hõiskama riigi hoolivuse üle.

Kutsun kõiki koole ettepanekut järgima!

Kutsun kõiki koolijuhte järgima minu eeskujul. Tehke õpetajatele töölepingumuudatus palga maksmisest igal nädalal aastaringiselt. Tallinna Haridusametis ju õkonomiste ja palgaarvestajaid peaks jätkuma ning õpetaja palk on ka kuutasuna töölepingus fikseeritud: Haridusametil tuleb see ainult neljaga jagada ning õpetajatele välja maksta iga nädala lõpul. Linnakassa riskide hajutamine oleks seega igavesti tagatud.

Näiteks:

Teie kuupalk on 1000 EEK. See teeb 12x1000=12000 EEK aastas.

Kui arvestame nädalakaupa, nagu Euroopas jm maailmas, saame: 1000:4=250 (4 on nädalate arv kuus) EEK nädalas. Aastas on 52 nädalat, seega 52x250=13000 EEK.

Nii, armsad kaasmaalased! Meie valitsus lüpsab meid üpris jõhkral moel, ja kavatsed edasi lüpsata – me ju lüpsirahvas. P.S. Matemaatika on täppisteadus ja selle vastu demagoogiaga niisama lihtsalt ei saa.

Koguneb Õpetajate Kogu

Keskerakonna Õpetajate Kogu tuleb kokku

Reedel, 21. mail Riigikogus kell 13.

Teemaks uus põhikooli- ja gümnaasiumiseadus.

Rakendamine ja kuidas edasi?

Osalemissoovist palume teada anda telefonil 631 6313 või e-posti aadressil Helen.Kirs@riigikogu.ee

Briti vikerkaarevalitsus

Kohe, kui Suurbritannia kuninganna Elizabeth II juurest lahkunud endise peaministri Gordon Browne ametiauto neelas Londoni tiptunni liikluskeeris, ilmus Buckinghami palee kohale brittide pealinnas nii tavatu vikerkaar. Ius sümbol soliidset ja kiiresti sündinud ajaloolisele koalitsioonile ning niisama väärikalt lahkunud leiboristide liidritele.

ENN EESMAA
Riigikogu väliskomisjoni aseesimees

Võimuvahetuse elegantsest asjalikkusest oleks enamikul riikidel kõvasti õppida, Eesti loomulikult kaasa arvatud. Deklaratsioonide aeg on tänaseks möödunud, esialgne koalitsioonilepe sõlmitud ja põhjalik tegevusplaan juba töös. Sellest peaks esimest korda aimu saama juba 25. mail, mil kuninganna Elizabeth II peab parlamendis kõne, milles lühidalt tutvustab uue valitsuse programmi.

„Raha on otsas!“

Peaminister David Cameron on lubanud põhjalikult auditeerida leiboristide valitsuse kulusid, mida ta on nimetanud põhjendamatu suurteks, süüdistades Gordon Browne valitsust hulumeelses kulutamises, mistõttu, peaminister Cameroni sõnul, on tema valitsus saanud lähiajaloo kõige masendavama majandusliku pärandi.

Juba esmaspäeval algatas saja aasta noorim Briti rahandusminister George Osborne auditi valitsuse raamatupidamises, ja võib olla kindel, et selle tulemustest räägitakse Suurbritannias ägedalt veel kaua. Seda rohkem, et tegemist on lisaks veel tõsisel analüüsiga uue valitsuse järgmise kolme aasta kuldust. Ülesande vajalikust tunnistab kiretu statistika – eelarvepuudujääk ületab täna 11% kuningriigi sisemajanduse kogutoodangust. Äsja avaldati Briti endise rahanduse abiministri Liam Byrne'i ülinapp, kuid kõnekas kiri oma praegusele kolleegile David Laws'ile: „Raha on otsas!“

Koalitsioonivalitsus on lubanud kuningriigi erakorralise eelarve koostada 50 päeva jooksul. Rasket olukorda on otsustatud parandada kulutuste vähendamise, mitte aga maksude tõstmise teel. Ometi enustavad paljud analüütikud, et käibemaksu tõus on tõenäoline, mõnede arvates koguni hädavajalik (praegu on see Suurbritannias 17,5%). Ilmselt tehakse teoks ka pangandusmaksu sisseseadmine. Kuulus *Bank of England* saab senisest suuremad järelevalvevolitused ning loomiselt on erikomisjon jae- ja investeerimispanganduse lahutamiseks.

Praegu mõeldakse pigem kõikvõimalikule, ka suhteliselt väikestele kokkuiule. Uus koalitsioonivalitsus astuski avalikkuses oodatud sammu ning kärpis kõigi ministrite palka viis protsenti. Arvestades, et enamiku juhtivate ministrite

senine palk oli ligi 140 000 naelsterlingit aastas, on tegemist küllaltki korraliku kokkuiuga. Briti majanduse ja, konkreetsemalt, tööstuse esindajad ootavad kiiret otsust, vähemasti plaani 163 miljardi naelani ulatuva defitsiidi vähendamiseks. Veel sel rahandusaastal on lubatud riiklikke kulutusi kärpida kuue miljardi naela võrra. Samuti kärbitakse tunduvalt, umbes kolmandiku võrra Tööpartei ehk leiboristide poolt riigiteenistujatele määratud lisatasusid. Turgude esialgsed lausungid on olnud valitsust toetavad.

Partnerite eriarvamused jäävad püsima?

Peaminister Cameron on otsustanud koos Liberaaldemokraatliku Partei esindajatega valitsuses muuta koguni parlamendiseadust. See on julge ja Cameronile koguni riskantne samm, sest vähendaks otsustavalt tema võimu. Plaani kohaselt piisaks tulevikus parlamendi laialisaatmiseks seadusandjate 55-protsendise enamusest. Täna kehtiva seaduse kohaselt valitakse parlament viieks aastaks, kuid seda on peaministri ettepanekul võimalik mis tahes ajal üldvalimisteks laiali saata. Teatavasti on nii ka korduvalt juhtunud. Hoopis vaikseks on jäänud liberaaldemokraatide nõudmised muuta Briti valimissüsteemi. Loomulikult sobib suurte parteidele majoritaarne valimissüsteem.

Toon siinkohal vaid paar näidet. 2005. aasta valimistel said leiboristid ühe parlamendikoha 26872 häälega, toorid 44531 häälega, kuid liberaaldemokraadid 96485 hääle eest. Tookord võitnud Tööpartei sai vaid 36% häältest, kuid 57% kohtadest parlamendis! Nelja saadikukoha võrra suure-

nenud parlamendi uus koosseis asus tööle teisipäeval ning kavandatava seaduse vastaseid on isegi koalitsioonipoliitikute hulgas. Ei tohi unustada, et kuigi kaks koalitsiooniparteid teevad koostööd ning liberaaldemokraatide juht Nick Clegg kuulub asepeaministerina Cameroni poliitilisse siseringi, pole konservatiivid ja liberaaldemokraadid ideoloogiliselt kaugelki kattuvad erakonnad. Ega paari nädalaga pole kadunud eriarvamused suhetest Euroopa Liiduga või kasvõi Suurbritannia tuumaeidutusvõime tähtsusest ja suurusest. Tuumarakettide *Trident* ostmise suhtes leppisid liberaaldemokraadid tooride otsusega, kuid päästsid oma näo võimalusega programmi maksumust hoolikalt kontrollida.

Uus koalitsioon on kokku leppinud, et Suurbritannias korraldatakse referendum võimu edasise loovutamise üle Euroopa Liidule. Võib kergesti ette kujutada, milline saab olema brittide vastus sellele küsimusele.

Liberaaldemokraadid on juba viieks aastaks loobunud oma eesmärgist minna eurole üle. Oodata on referendumit nn alternatiivsele hääletusele ülemineku kohta. Valijad saavad siis võimaluse järjestada oma eelistuse kohaselt korraga mitut kandidaati.

Väljastpoolt Euroopa Liitu tulevate sisserändajate arvu piiratakse tooride nõudmisel ja liberaaldemokraatide järeleandmisel tunduvalt. Nick Clegg on seni kiitnud uut valitsuskvaliteetide, rõhutades, et tegemist on algusega uueks poliitkultuuriks, millesse ta alati uskunud on.

Meedia pole uue koalitsiooni elujõus kaugelki kindel. Meenutatakse aastat 1974, mil

Peaministri koht maksis Dav

„Suurbritannias pole koalitsioonivalitsust olnud alates Teisest maailmasõjast. Nüüdsest tuleb brittidel ilmselt sellega aga harjuda,“ kirjutas Kanada ajakirjanik Gwynne Dyer (pildil), käsitledes Suurbritannia üldvalimiste järgset olukorda.

Kuna 6. mail toimunud üldvalimistel ei saavutanud ei konservatiivid ega leiboristid absoluutset enamust, mängis tekkinud olukord trumbid kätte hoopis kolmandale poliitilisele jõule – liberaaldemokraatidele.

„Viimased ongi juba jõudnud oma soodsat positsiooni nutikalt ära kasutama hakata ja Suurbritanniat võivad peagi ees oodata olulised muudatused põhiseaduses,“ nendib Dyer.

Nick Clegg – edukas läbirääkija

Pärast viis päeva kestnud palavikulisi läbirääkimisi konservatiivse erakonnaga suutis liberaaldemokraatide liider Nick Clegg oma parteile välja võeldada tugevad positsioonid veel enne, kui ta nõustus koalitsiooni moodustama. Kui maksu- ja hariduspoliitilistes küsimustes suutsid osapooled vastastikuseid järeleandmisi teha, siis valimisreformi korraldamine oli teema, milles

Clegg mingi hinna eest ei olnud nõus järele andma. 13 aastat võimult eemal olnud konservatiivid olid lõpuks sunnitud Cleggi sellele nõudmisele alluma.

Miks valimisreform pakub liberaaldemokraatidele nõnda suurt huvi? Valimisreformi läbiviimine on Dyeri sõnul ainus võimalus, mis aitaks liberaaldemokraatidel taas tõusta Suurbritannias poliitilise hierarhia tippu.

Liberaaldemokraatide poliitiliseks eelkäijaks olid liberaalid ja enne seda viigid. Üle kahe sajandi valitsesid Suurbritanniat toorid (konservatiivid) ja viigid. 1920. aastatel, leiboristliku partei tõusu järel jäid liberaalid ühtedel valimistel kolmandaks – ja pärast seda ei suutnudki enam võimuni jõuda.

„Võitja võtab kõik“–stiilis valimissüsteem on Dyeri sõnul eriti julm eelkõige just kolmandate poliitiliste jõu-

dude suhtes. Mais toimunud üldvalimistel kogusid liberaaldemokraadid peaaegu veerandi häältest, mis tähendab, et parlamendis on nende käes vähem kui iga kümnes koht. Liberaaldemokraatide poolt hääletanud paljude inimeste silmis muutus nende antud hääl ratsuaks.

Liberaaldemokraadid on juba aastakümneid otsinud võimalusi välja murda sellest nõiaringist. Ainus võimalus seda teha on muuta Briti valimissüsteemi. Liberaaldemokraadid on Dyeri sõnul nõus kõigi valimissüsteemi muudatustega, mis aitavad neli õiglasel teel edu saavutada.

Praegusest valimissüsteemist enim kasu lõikavad leiboristid ja konservatiivid on seni seisnud igati vastu valimissüsteemi muutmisele. Ainus võimalus niisuguse olukorratekkes, kus kahe suurpartei vastuses selles küsimuses murdub, on siis, kui

se suured väljakutsed

KOALITSIOONIPARTNERID: Suurbritannia asepeaministril Nick Cleggil (vasakul) ja peaministril David Cameronil tuleb palju pingutada ning vastastikku kompromisse teha, et praegune valitsus püsiks tegusana kuni järgmiste üldvalimisteni. Fotod internetist

Nick Cleggi vanaisa oli Hugh Anthony Clegg, kes oli abielus paruness Kira von Engelhardtiga, kelle ema Alexandra Moullen oli Vene impeeriumi Senati peaprokuröri Ignati Zakrevski tütar. Nick Cleggi vana-vanataadi on Eestis, Jämedal elanud väidetavalt nii Nõukogude kui ka Briti luurele infot jaganud spioon ja kirjanik paruness Moura Budberg (sünd. Zakrevskaja, esimeses abielus krahvinna Benckendorf, *pildil*).

Allikas: Wikipedia

Ajalehe Mail on Sunday andmetel kuulusid kireva elukäiguga Budbergi armukeste hulka nii USA kirjanik H.G. Wells kui ka vene ja nõukogude kirjanik Maksim Gorki.

laks ja murdumatuks, koostöö sõjalises, luure ja diplomaatia vallas täiuslikuks.

Täielikku toetust lubas Briti välisminister USA positsioonile Iraani tuumaprogrammi osas, rõhutades, et Iraani tuumalevikuga tegelemine on Londoni prioriteediks. Siingi on koalitsioonipartnerite seisukohtades olulisi erinevusi. Liberaaldemokraadid on alati rõhutanud, et pole nõus sõjalise sekkumisega Iraanis. Toorid pole seda võimalust olude sunnil kunagi välistanud.

Teine prioriteet on loomulikult Afganistan, mida rõhutas peaminister David Cameron oma kohtumisel Afganistani presidendi Hamid Karzaiga Londonis. Suurbritannial on USA järel suuruselt teine kontingent NATO rahvusvahelistes vägedes Afganistanis. 9500 Briti sõdurit tegutsevad

Afganistani rahutus lõunaosas, Helmandi provintsis. David Cameron loodab, et mai lõpul toimuv Afganistani rahu-*jirga* annab oma panuse pingete maandamisel.

Seni pole veel uudiseid uue koalitsioonivalitsuse kontaktidest Venemaaga.

Mis ootab ees valimistel kõrbenud Tööparteid? Endine peaminister Gordon Brown lahkus väärilt ja õigeaegselt, lisades, et loobub esimesel võimalusel ka parteiliidri kohast. Seni on oma kandidatuuri üles seadnud kaks tipp-poliitikut vända – endine välisminister David Miliband ja endine energiaminister Ed Miliband. Liidri saatus otsustatakse sügisel.

Samaks ajaks peaks selge olema ka Suurbritannia uue koalitsioonivalitsuse töövõime.

oli eelmine „hung“ ehk „poodud“ parlament, samas ollakse üksmeelele, et õnneks ei moodustunud hung-valitsust.

Suhted USA-ga endiselt tugevad

Meid huvitavad kindlasti Suurbritannia välispoliitilised

suundumused pärast valimisi. Esimesed olulised visiidid ja kohtumised on juba toimunud. Välisminister William Hague kohtus Washingtonis kolleeg Hillary Clintoniga ning polnud kitsi USA ja isiklikult Hillary Clintoni kiitmisega. Liit kahe suurriigi vahel kuulutati kind-

id Cameronile soolast hinda

ollakse sunnitud liberaaldemokraate paluma end toetada. Dyeri sõnul just säärane situatsioon uue valitsuskoalitsiooni moodustamisel juhtuski.

Nick Clegg oleks Dyeri hinnangul eelistanud koalitsiooni moodustamist leiboristidega, sest enamik liberaaldemokraatide valijaid on oma vaadetelt vasakpoolsed. Kuid Clegg teatas kohe pärast valimisi, et hakkab kõnelusi pidama valimistel enim häält saanud konservatiividega. Clegg teadis, et leiboristid oluksid koalitsioonipartneritena vähem usaldusväärsed kui konservatiivid, leiab Dyer.

Liitangi saavutanuks liberaaldemokraatidest ja leiboristidest moodustatud koalitsioon parlamendis üksnes nabi enamuse. Dyeri sõnul jäänuks seega oht, et mõni üksik ülejooksik või mässaja suutnuks niisugust koalitsiooni lõhkuda.

Konservatiivid kiristavad hambaid

Dyeri arvates võib peaminister David Cameron ometi ühel päeval hakata kibedalt kahetsema, et nõustus liberaaldemokraatidega sõlmitud kokkuleppe tingimustega, mis töid ta võimule. Cameron oli juba enne üldvalimisi paljude Konservatiivse Partei liikmete seas ebapopulaarne. Teda teatakse kui „moderniseerijat“, aga konservatiivid on ikkagi konservatiivid, märgib Dyer.

Vastuseis Cameroni suhtes pärast valimisi konservatiivide seas suurenes veelgi. Paljud selle partei mõjukad liikmed süüdistavad Dyeri andmeil Cameroni suutmatuse tagada üldvalimistel konservatiividele enamust. Pärast 13-aastast võimulolemist kurnatud ja oluliselt oma mainet kahjustanud leiboriste tulnuks nende arvates igal juhul märksa enam edestada.

Enne valimisi oma ülekaalukas võidus veendunud konservatiividel jäi ometi parlamendiamuse saavutamise puudu 20 kohta. Parema valiku puudumisel pidid konservatiivid koalitsiooni moodustamise nimel järele andma liberaaldemokraatide karmidele nõudmistele, sest pärast 13 aastat opositsioonisolekut soovisid nad meeleheitlikult võimule tulla. „Aga kui käimasolevad asjad peaksid karmiks minema, hakkavad konservatiivid Cameroni süüdistama suurtes järeleandmistes liberaaldemokraatidele,“ on Dyer veendunud.

„Cameroni suurimaks järeleandmiseks liberaaldemokraatidele oli loomulikult lubadus korraldada referendum valimissüsteemi muutmise küsimuses,“ kirjutab Dyer. Ka leiboristid, kes soovisid liberaaldemokraatidega koalitsiooni moodustada, andsid Cleggile sama lubaduse.

Kuid liberaaldemokraatide hinnangul poleks nende koalitsioon leiboristidega kestnud piisavalt kaua jõudmaks korralikult toimima panna valimissüsteemi muutev seadus-tik.

Dyeri hinnangul on praegusel võimukoalitsioonil parlamendis küllaldane enamuse vältimaks olukorda, kus mõni ülejooksik suudaks lõpetada partnerite koostöö. „Praegune koalitsioon võib kesta neli aastat. See on piisav aeg valimissüsteemi muutmiseks juhul kui rahvas pooldab referendumi valimissüsteemi muutmist, mida viimased avaliku arvamuse uuringud ka kinnitavad,“ märgib Dyer.

Selline ongi siis liberaaldemokraatide strateegia. Kui see õnnestub, muutuvad koalitsioonivalitsused Suurbritannias igapäevaseks ega ole enam mingid haruldused.

Refereeris Indrek Veiserik

Kreeka probleemil on lahendus: kommunism

Alustuseks, NB!, palun mitte segi ajada proletariaadi diktatuuriga, mida N Liidus nimetati kommunismiks (või arenenud sotsialismiks). Kommunismi, rahata ühiskonda on praktiseeritud aastakümneid Iisraelis, sealsetes teatud tüüpi kommunistides ehk kibbutz'ides, seda vabatahtlikkuse alusel, ilma mingi terrori ja küüditamiste ning tagakiusamisteta.

Blogist innojairja.blogspot.com

Miks kommunism? Sest ühiskond on arenenud sinnaamaale. Tõsi, erinevalt marksistlikust teooriast, kus rõhutatud töölised pidid ise võimu haarama, on ühiskond ise arenenud sinnani, kus inimesed on nõus vabatahtlikult tegema tööd ilma selle eest raha saamata, tingimusel, et neile tagataks selle eest eluase ja toit. Sest neil ei jää midagi muud üle. Sest raha ei ole. Ja kõik on kõigile võlgu. Tohutult suuri summasid. Ühed inimesed teistele, ühed riigid teistele, kusjuures raha tegelikult mitte kellelgi pole, on ainult võlad. Võtame kasvõi Saksa riigi, mis kiitleb kõrge ekspordiga, ent see on võimalik ainult seetõttu, et riik maksis autotööstustele peale, et need saaks odavalt oma toodangut müüa. Riik võttis selleks laenu, oma kodanike käest, kes on omakorda võlgu pankadele, kes on võlgu riigile. Ja nn Kreeka kriis pole samuti midagi muud kui Saksa majanduse teise alustala, panganduse päästmine, laenates selleks raha mitte ainult Saksamaa, vaid kogu Euroopa Liidu elanikelt. Kaasa arvatud eestlastelt, kui Eesti peaks liituma eurosooniga, neiltsamadelt eestlastelt, kes on kõrvuni võlgades, võlgadesse uppunud.

Ehk, ja seda pole avalikult palju välja öeldud: **raha ei ole.** Tegelikult pole raha ka Saksamaal, sest kui Kreeka läheneb pankrotti, ehk jätaks omakohustused Saksa pankade ees tasumata, siis järgneks sellele Saksa majanduse ja kogu Saksa riigi kollaps. See, mis praegu toimub, ja mitte ainult neis kodudes, kelle pereemad ja -isad üksteise järel „Tõehetke“ saate abil oma võlgu püüavad päästa, on üleilmne sms-laenamine. Seejuures paaniline sms-laenamine. Kus võetakse üha uusi ja uusi, üha kallimaid laene vanade laenude tasumiseks, lootuses, et ükskord

Kreeka märul tänavapildis.

olukord laheneb. Lootuses, et majandus hakkab kasvama ning selle kasvu abil luuakse niipalju uut väärtust ja raha, et võlad selle kõrval kahvatuvad. Ent, NB!, see oli nii aastakümneid tagasi, kui uut tööjõudu tuli massiliselt peale ning seda veeti sisse kolooniast. Ent nagu näitab maailmas ühe esirindlikuma majanduse, Jaapani areng viimased paarkümmend aastat, see süsteem enam ei tööta. Ühiskond vananeb ning üha raskem on senise süsteemi abil heaolu säilitada, ilma langemata laenu-lõksu. Kui Kreeka puhul räägitakse avaliku sektori võlast veidi üle 100% SKP-st, ja seda peetakse suureks, siis Jaapani võlg on ligi 200%!!! Eesti riik on teises äärmuses pea olematu võlga, ent see võib kiiresti muutuda, nagu see juhtus Lätis, kuna inimesed on kõrvuni võlgades, maksutulud kukuvad kiiresti, ning riik peab senise elustandardi säilitamiseks hakkama massiivselt laenama.

Ent mis saab siis, kui laenata pole enam võimalik? Sest see aeg võib tulla küllalt ruttu. Juba Kreeka puhul kostis üleskutseid mitte laenu anda. Kas see tähendab, et kõik nn arenenud riigid nagu Kreeka peavad oma majanduse kokku tõmbama kuhugi 18. sajandi alguse tasemele, ehk aega, kui pandi alus kaasaegele majandusmodelile ning algas tormiline areng, ehk selle mulli puhumine, kust äsja õhk välja visises. Andrus Ansip ilmselt teeks seda, kui talle keegi kõrva sosistaks. Ent inimesed, kes oma peaga mõtleavad, nii ilmselt ei teeks. Isegi eestlased, kes alles äsja elasid 18. sajandi alguse tasemel, ent kes on juba hea elu maitse suhu saanud ja pole nõus sellest niisama lihtsalt loobuma. Mida näitab ka kreeklaste otsustav vastuhakk plaanidele suruda neid tont teab kuhu, pelgalt selleks, et Saksa pangad oma raha kätte saaks.

Olukorras, kus raha ei ole ega ka tule, on ainus võimalus loobuda üldse rahast, ja sellega ka senisest rahapõhisest ühiskonnakorraldusest. Ehk üle minna kommunismile. Süsteemile, kus igaühelt nõutakse tema võimaluste järgi ja igaühele antakse tema vajaduste kohaselt. Sellele poleks ka suuremat vastuseisu, sest raha pole ka neil, kes muidu oleks vastu sõdinud, rahatuusadel.

Miks vihata vaid seepärast, et esiisad

28. aprillil käisid meediaklubi *Impressum* kutsel Tallinnas noored vene näitlejad, kes esitlesid filmi „Me oleme tulevikust 2“ (loe sellest ka: „Sõda. Armastus. Võit“ – Kn 5. mail). Minu vestluspartneriks sai Aleksei Barabaš.

IVARI VEE
ivari@kesknadal.ee

Ta alustas oma näitlejakaarjääri Peterburi Noorsooteatris, kuid alates 2000. aastast on esinenud rohkem kui 40 mängufilms ja teleseriaalis.

Barabaš mängib filmis „Me oleme tulevikust 2“ üht peaosa – Lvovi üliõpilast, äärmiselt venevaenulikult meelestatud lääneukrainlast Tarani, kes satub koos oma semu Serogoga (Dmitri Stupka) ning kahe peterburglasega (Igor Petrenko ja Vladimir Jaglots) aastas 1944. keset sõjakolledusi.

Kuidas sulle Tallinnas meeldib ja kas oled siin esmakordselt?

Väga meeldib. See on väga ilus linn. Olen siin teist korda. Esimest korda olin 2003. aastal, filmiga „Vaene, vaene Pavel“ („Bednõi, bednõi Pavel“; Vene tsaari Paul I viimastest päevadest enne atentaati. I.V.). Esitlesime seda filmi Pimedate Ööde filmifestivali (PÖFF) raames. Elasin siis vanalinnahotellis ja armusin sellesse linna. Ka eile jalutasime peaaegu kogu öö vanalinnas.

Tean, et Ukrainas keelati ära filmi „Me oleme tulevikust 2“ näitamine ja ka selle DVD-de müük. See on Ukraina valitsuse ametlik seisukoht. Kas on mingit tagasisidet, kuidas see film on rahvale meeldinud, sest arvatavasti vaatavad keelust hoolimata paljud filmi ikkagi?

Arvan, et pärast keelustamist on seda filmi vast kogu Ukraina vaadanud. Minu jaoks on lugu selle keeluga üldse täiesti arusaamatu. Leitakse, et film justkui mustaks rahvuslikku eneseväarikust. Mida ta mustab? Ei saa aru... Üldiselt on mulle selle filmiga seoses kirjutatud kodulehele ja ka *Roskino* veebi. Mind on kiidetud keele pärast, et sain päris hästi hakkama – rääkisin ju oma kangelase monoloogid sisse ise, kuigi ukraina keelt ma ei oska. Kommentaarid on olnud küllalt positiivsed. Solvavaid kommentaare minu kohta küll pole olnud. Räägeid kommentaare on filmile tulnud aga Lääne-Ukrainast. Kuigi ma ei saa päris hästi aru, miks... Üldse tundub mulle, et tegu on nagu mingi massihüpnosisiga: üks hakkab rääkima ja teised tulevad temaga kaasa, ise nad tihti filmi näinud pole ja teevad järeldusi ainult teiste jutu põhjal. Mina näiteks ei võta kunagi selliste asjade kohta sõna, mida isiklikult uurinud pole.

Praegu on väga moes kritiseerida asju, mida ise pole tundma õppinud. Meil Eestis tehakse seda suure heameelega. Ameerikas keelati alles aasta või paar tagasi ära Mark Twaini raamat „Tom Sawyeri seiklused“ kui mustade eneseväarikust alandav, diskrimineeriv teos – selles on nimelt kasutatud sõna „neeger“. Ärakeelamise üks musti peaideoloogid olnud, et tema loomulikult seda raamatut lugenud ei ole, kuid nõuab, et see „rassistlik rämps“ kooliprogrammist ja müügil kõrvaldataks. Justkui meil nõukogude ajal: ise lugenud pole, aga mõistan teravalt hukka.

Jah, nii see kahjuks toimub. Olen üldse seisukohal, et kunstnikud, olgu kirjaniidud, näitlejad, muusikud või kes iganes, ei tohiks olla ümbritsetud mingite raamidega. Ei rahvus ega muud piirid tohiks neid ahistada. Piire loob alati poliitika. Poliitika on see, mis omi seadusi dikteerib ja inimestevahelisi lõhesid tekitab.

Kui konkreetset sellest filmist rääkida, siis tunnistan, et mulle meeldis teine osa isegi rohkem, tundub sügavam ja mitmetahulisem. Kuidas sulle endale film ja roll meeldisid?

Jah, roll mulle muidugi meeldis. Tuli luua selline teravalt negatiivne kangelane, kes tänu asjaoludele muutuma hakkab. See oli mu põhiülesanne ja ka õnnestus. Võib muidugi öelda, et seda võis teha paremini või kuidagi teisiti, kuid arenguliin oli nii üles ehitatud. See on filmis vast ainus rolliliin, millel on olemas areng – algus, keskpaik ja lõpp.

Esimeses filmis oli selliseks, arenevaks persooniks neonats Kolp, kellega toimus sisemine transformatsioon – parajast lurjust normaalseks kutiks. Kas on olnud mingeid isiklikke kontakte selliste ultraparempoolsetega?

Mul on mõned tuttavad, kes varem on olnud skinhedid. Täna on nad sellest välja kasvanud, aga varem olid just niisugused nagu Kolp. Arvan, et see on selline noorte maksimalism, mis üle läheb, kui inimene just päris sassis pole. Osa asju võtsin isegi neilt üle: mingid silmavaated, käitumismaneerid... Nad on küllalt jäigad inimesed, kuid kui näpuga torkad, on kohe auk sees, ja siis näed, kui tühjad nad seestpoolt on. Peamiselt aga toetusin oma intuitsioonile.

Kuidas sellised Tarani-sugused ikkagi tekivad? Kas Lääne-Ukraina noored on poliitiliselt tõesti niivõrd „teadlikud“? Nad on alati väheke teistsugused olnud? Jah, seda küll. Kust see tuleb – ei tea. Ma ei saa sellest aru. Algul arvasin, et see saadakse emapiimaga: kõik venelased on halvad, venelased korraldasid Ukraina näljahäda, kõik venelased on kommunistid... Hiljem sain aru, et päris nii see pole. Nad isegi ei räägi sellest ega aruta seda... Seepärast arvan, et see on kui *rock'n'rolli* sünd. See on protest, lihtsalt seesmine vajadus vaenlast omada. Üldiselt ei tunne ma venelaste ja ukrainlaste vahel mingit lõhet – inimesed kui inimesed ikka. Ma ei näe seda võib-olla seepärast, et ei tahagi näha. Näeme ju alati seda, mida tahame näha.

Üldiselt on ukrainlased olnud juba algselt erinevad – ühelt poolt Kiievi-Venemaa, teiselt poolt *Rzeczpospolita*. Kuigi mõlemad on slaavlased – vennad-slaavlased...

Olen palju mõelnud konfliktide peale, ka meie rahvaste vahel. Kui olin 2003. aastal Tallinnas, võeti mind väga hästi vastu.

Saan aru, et siin on palju inimesi, kes on venelaste peale solvunud, et ajaloos on erinevad režiimid eestlastele palju halba teinud, kuid mis meie siia puutume? Oleme ju hoopis teine põlvkond. Miks peame kaasa tassima seda suhete-sleppi ning vihkama üksteist vaid sellepärast, et meie isad või vanaisad ei suutnud leida ühist keelt? See on lihtsalt rumalus.

Aastaid tagasi, kui teenisin Nõukogude armees, olid seal poisid Lääne-Ukrainast, kelle silmavaatest võis näha, et nad on valmis moskalid (venelased. I.V.) võimaluse korral maha lööma. Sinu kangelasel filmis see võimalus on, kuid ta ei tee seda.

Ei noh, tema ongi just selline vihane vend. Edasi tuleb küsimus: kui raske või kerge on inimest tappa. Minu kangelane oli ju ikkagi Lvovi ülikooli tudeng, kelle kogu marurahvuslik käitumine on rohkem sellisel laimamise tasemel: „Kuradi *moskalid*, kus ma lapsega olin, ei mõelnud ma sellele, et see pundar on väikene *moskalik*. See oli minu jaoks lihtsalt laps, kes oli vaja päästa. Ja siin toimuski mu kangelases murrang.

Milline on ikka tunne ekraanil sellist sisemist evolutsiooni üle elada?

Film koosneb stseenidest. Pole päris nii, et algusest lõpuni hoiad ennast mingis teatud

Vene näitleja Aleksei Barabaš:

“Saan aru, et siin Eestis on palju inimesi, kes on venelaste peale solvunud, sest ajaloos on erinevad režiimid eestlastele palju halba teinud, kuid mis meie siia puutume? Oleme ju hoopis teine põlvkond.”

seisundis. Selle filmiga juhtus, et liin õnnestus, aga võinuks olla ka vastupidi. Mäletan, et metsastseenis, kus ma lapsega olin, ei mõelnud ma sellele, et see pundar on väikene *moskalik*. See oli minu jaoks lihtsalt laps, kes oli vaja päästa. Ja siin toimuski mu kangelases murrang.

Mulle meeldis selle filmi juures väga see, et areng kulgeb täiesti ilma paatoseta. Peamine jõud, mis kangelasi liikuma paneb, on enesealalhoidung. Teadmine, et koju tagasi pääseda on võimalik vaid koos teistega, ja seepärast pean teisi aitama. Jah, seda küll. On stseen, kus oleme Serogoga metsas ja mõtleme, mida teha, ning

ainus võimalus on minna teiste juurde. Küll ei tahaks, aga mis sa teed, on vaja minna... No ja kui me läheme, oma sihtkohta, kõrgustikule, siis see on sakslaste poolt ümber piiratud ja seda pommitab lennuvägi, aga ikkagi tuleb minna. Siis pidi muidugi kõvasti ennast ületama.

Kas ise oled valmis tulevikust saabunud külalisi vastu võtma ning kas oled võimeline nende soovitusi kuulda võtma?

(Barabaš naerab ning mõtleb küllalt pikalt.) Kas umbes nii nagu „12 ahvis“? Et tuleb Bruce Willis ja ütleb: „Olen sinu lapselaps ja kuula nüüd mind, ma tahan sinuga rääkida!“ Ühesõnaga, kas ma usuks teda või loeks hullu-

meelseks? Kõik vist sõltub veenmisoskusest... Ma pole selle peale kunagi sedasi mõelnud... Külalised tulevikust? Millised nad on, kuidas neid endale ette kujutada?

Kuid sinu kangelane uskus ajaruumis rändamise võimalikkusse, sest sai kuidagi imekiiresti aru, et on minevikus, aastast 1944. Sai aru, et see pole enam mingi mäng, rekonstruktsioon.

Jah, tõesti küllalt kiiresti tuleb Taranil see mõistmine, et kõik on päris. Kõik oli kuidagi kole naturalistlik. Serogo ei saanud kaua aru – arvas, et meid lollitatakse. Nii tehti meelega, et sellele kontrastile luua vastav meeleolu. Mind isiklikult mu kangelase kiire arusaamine

ei leidnud ühist keelt?

vähem midagi muuta. Aga seda, mida muuta oleksin tahtnud, ma sulle ei ütle. (Naerab.)

Ma ikkagi lootsin, et ehk õnnestub mul kasvõi mingi väike aps välja pigistada. Hästi, räägin ühe asja. Kulutasime palju jõudu ja aega ühele stseenile, kus mu kangelane Taran kohtub oma vanaisaga ning sakslased tapavad vanaisa Tarani silme all. Mängisin ise oma vanaisa ning mu meelest tuli see hästi välja. See vanaisa hukki pidi Tarani sisemiselt muutma. Kahjuks otsustati seda stseeni mitte kasutada ja lubada Tarani muutuda muudel motiividel, mitte nii otsekohesest ja arusaadavast põhjustel. Mul on sellest stseenist väga kahju – üliharva saavad näitlejad duubelosi mängida...

Eestlased sarnanevad oma suhtumiselt Teise maailmasõtta lääneukrainlastele – need eestlased, kes võitlesid SS-diviisis, on kommunismi vastu võidelnud kangelased ja vabadusvõitlejad. Samas oli Eestis üks, mitte väga suur osa rahvast, kes istus metsas ega tahtnud võidelda ei ühel ega teisel poolel – neil oli oma sõda. Miks nad just seda tegid, on igaühe oma asi. Täna loetakse meil, et need eestlased, kes mobilisatsioonikorras pandi laeva ja saadeti Venemaale, kus neist suur osa ära suri ja ellujäänuid hiljem moodustati Eesti Laskurkorpus, on okupandid, ning nende sugulased häbenevad silmad peast. Nüüd küsimus: milline peaks oleme nende eestlaste motivatsioon seda filmi vaadata ja kas nad üldse peaksid seda tegema?

natukene häirib, kuid dramaturgia seisukohalt oli see õige – ekraaniaega oli vähe. Serogo ei saa aru, aga minu Taran mõistab kohe, milles asi: vana raadio ja ajaleht, kole robustsed näod ümber ringi... Meie sinuga siin viriseme, aga vaatajat see ei häiri. Teised kaks *moskaali* aga loomulikult mõistavad kohe, milles asi – neil ju on juba kogemus...

Mis tundega sa ise seda filmi hiljem vaadanud oled? Kas on palju asju, mida oleksid teisiti teinud? Kui palju kordi üldse oled seda filmi vaadanud? Pärin palju – korda kümme kindlasti. Võrreldes teiste filmidega, kus mänginud olen, tahaks selles kõige

nende vastu – ja kõik! Mina ju suhtun samuti kommunistlikusse rezhimisse väga halvasti, kuid samas armastan jätkuvalt oma rahvast ja maad.

Meie suhtumine kommunismi on teiega võib-olla isegi ühesugune, miks meid siis tahetakse omavahel tülli ajada? Nii et – seda filmi peab vaatama. Seda on vaja teha selleks, et oleks võimalik oma isiklikku arvamust kujundada. Siis kas olen nõus või ei ole nõus. Kui ei, siis miks ma nõus ei ole, millised on need seisukohad, mis meil omavahel kokku ei lange... Sa kas kulutad oma vaimu- ja hingejõudu selleks, et milleski selgusele jõuda või ei. Või pole sa sellest lihtsalt huvitatud, kuna sul on lihtsam elada oma klišees: vaat nii on ja las nii ka jääb! Leian, et see pole õige, sest asjade üle, mis toimusid, toimuvad ja saavad kunagi toimuma, on vaja mõtiskleda.

Varem olid meil inimeste vahel küllalt soojad suhted. Kunagi töötasin koos kahe vanema mehega. Üks neist oli sõdinud Laskurkorpuses, teine SS-is. Nad olid südamesõbrad. Vahel muidugi norisid teineteise kallal, kuid mitte kunagi õelalt. Nüüd on 20 aasta jooksul toimunud just inimestevaheliste suhete teravdamine, omavahel karvupidi kokku ajamine. Täna oleme olukorras, kus inimesed kardavad teisiti mõelda ning oma mõtet väljendada. Kardetakse kaotada oma kohta elus. Keegi meil teistimõtleme eest just vangi ei pane, kuid keegi sind tööle ka ei võta ning laenu ei anna... Kuidas tundub, kas niisuguseid tendentse esineb ka Venemaal? Meil räägitakse, et Venemaal pole üldse mingit sõnavabadust ning et peab mõtlema vaid nii, kuidas ütlevad Putin ja Medvedev.

Ei, ma arvan, et need on ettekujutused Nõukogude Liidu aegsest Venemaast. Mis puutub Putinis ja Medvedevisse, siis nemad räägivad küllalt palju tarku asju. Kui näiteks võtta Gruusia konflikt. Kogu maailmale näidati kõike vastupidiselt. Kommunistliku rezhimi ajal oli Venemaa maine kõigi maailma riikide silmis niivõrd langenud, et mitte keegi ei suutnud endale isegi ette kujutada, et see pole tõsi. Vaat sellest on kahju...

Mis puutub aga demokraatiase ning sõnavabaduse olemasolusse, siis ainus asi, mille eest võidakse karistada, on see, kui kedagi solvatakse avalikult, jäigas vormis või kui kutsutakse üles näiteks Putinit tapma. Selline seadus on küll olemas. Poliitikaga, mida meil praegu aetakse,

olen paljus nõus. Me areneme praegu küllalt jõudsalt ja aina rohkem on inimesi, kes on hakanud hästi elama. Üldiselt on meil Venemaal hingata tunduvalt kergem kui isegi kümme aastat tagasi, rääkimata juba mu lapsepõlvest.

Oleme siin Eestis seisukohal, et praegu käib Venemaal suur ajaloo ümberkirjutamine, peajasjalikult Teise maailmasõja osas, ning Stalini heroiseerimine. Et käib see jama kommunistlike veteranidega ja Georgi lintidega. See on ju kõik kurjast – on kommunismi rehabiliteerimine!

No kuule, mis kommunismi?! Fašismi vastu ei võidelnud ju kommunism, vaid ikka inimesed – rahvas. Hukkusid kümned miljonid. Ja kas Inglismaa ja Ameerika Ühendriigid, kes võitlesid samuti fašismi vastu, on kommunistlikud? Või põrandaalused liikumised Prantsusmaal, Hispaanias, Poolas? Kas nemadki olid kommunistid? Võideldi lihtsalt üleilmse kurjuse vastu. Mis kommunismist siin saab rääkida?!

Kas Venemaal ei käi siis Stalini rehabiliteerimine? Stalinit vihkavad kõik. Mu vanaisa lasti NKVD-s maha 1937. aastal. Mille eest peaksin Stalinit armastama? See rehabilitatsioon toimub pisikese kamba kommunistide poolt eesotsas Zjuganoviga, keda keegi tõsiselt ei võta. Mina vihkan kommunismi, ei salli pioneeriliikumist, komso-moli... Meie maal on äärmiselt vähe neid, kes seda režiimi taga nutavad. Kuidas saab austada või armastada inimest, kes saatis hukka sellise hulga rahvast? Praegu ei käi mitte Stalini rehabiliteerimine, vaid rahva rehabiliteerimine. Mis aga puutub veteranidesse, siis tahetakse maailmale näidata, et just nemad tõid võidu fašismi üle. Sest kui korraks mõelda, mis oleks juhtunud, kui sakslased oleksid võitnud. Mõned eestlased võivad ju arvata, et siis oleks kõik kole hästi olnud, aga ma olen veendunud, et ei oleks. Algul läksid ahju juudid, nende järel oleks läinud teised rahvad. Kõik oleks kas hävitatud või aetud kuhugi reservaatidesse, justkui Ameerika indiaanlased. Seepärast, kuidas saab veteranidesse halvasti suhtuda?!

Omalt poolt tahaksin veel öelda, et kui meie jutuajamine kasvõi kübekese võrra muudab inimeste suhtumist tolerantsemaks ja leplikumaks ning vähendab lõhet meie rahvaste vahel, siis tunnen selle üle siiralt rõõmu.

Rahvaliidu päästaks Arnold Rüütel

Eeloleval pühapäeval toimub Jõhvis Rahvaliidu erakorraline kongress, kus otsustatakse, kas ühineda sotsiaaldemokraatidega või jätkata iseiseisva poliitilise jõuna.

INDREK VEISERIK

Rahvaliidlane Jaak Allik ütles Rahvusringhäälingule, et on vähetõenäoline, kas kongress ühinemise sotsiaaldemokraatidega heaks kiidab, kuid see ei takista juba toimuvat ühinemisprotsessi. Alliku arvates osa rahvaliidlastest ühineb sotsiaaldemokraatide või mõne teise parteiga ja mingi osa lahkub üldse poliitikast. See osa erakonnast, kes Rahvaliidu "edasi mängib", teeb seda kuni valimiseni, leiab Allik.

Rahvaliidu tuleviku pärast on mures ka Keskerakond. Erakonna juhatus saatis rahvaliidlastele pöördumise, kus öeldi, et Keskerakonnal on olnud Eestimaa Rahvaliiduga pikaaegne hea koostöö. Mõlemad on sotsiaalselt mõtlevad erakonnad ning peavad oluliseks, et tähtsamad ettevõtted, millest sõltub riigi majanduslik julgeolek, kuuluksid riigile või Eesti kapitalile. "Meie koostöö näideteks on edukas võitlus Eesti Energia erastamise vastu ning Arnold Rüütli valimine Vabariigi Presidendiks 2001. aastal," seisab keskerakondlaste pöördumises.

Kesknädal soovivad sotsidega ühineda soovivatel noortel rahvaliidlastel eesotsas Karel Rüütliga tekkinud inetu olukorra üle rahulikult järele mõelda, sest hirmust oma ebakindla tuleviku ees on rahvaliidlastel sotside poolt pakutavate illusioonide tõttu kaotanud selge otsustusvõime. Rahvaliid on siiani olnud üks tugevaim ja laiapõhjalisema struktuuriga erakondi, kellel on sellised kogunud ja tugevad liidrid nagu Arnold Rüütel, Mai Treial jt. Need inimesed, kes Alliku sõnul kavatsevad Rahvaliidu "edasi mängida", moodustavad tegelikult erakonna sisu, näo ja selgroo. Sotsidega ühinemise võimaluste asemel peaks vähemalt Rahvaliidu tasakaalukam liikmeskond praegu säilitama usu oma erakonnasse. Karel Rüütli kuid kestnud "paigalpäisiv tormakus" suhtlemisel sotsidega on Rahvaliidule äärmiselt suurt kahju tekitanud. Lastakse enda üle meedias irvitada, valijate peale ei ole kellegi aega mõelda. Kesknädala hinnangul suudaks Rahvaliid Arnold Rüütli valimisega erakonnajuhiks tulevaste Riigikogu valimistel ületada valimiskünnise. Selline Rahvaliid moodustaks koos Keskerakonna ja ka SDE-ga jõu, mis suudaks vältida Eesti riigi uppumise parempoolse kreeni tagajärjel.

Tartu kohtumised

Kolmapäeval, 26. mail kell 17.00 saavad Keskerakonna büroos (Ülikooli 12, teine korrus) kokku pensionärid.

Neljapäeval, 27. mail kella 15-18 nõustab büroos tartlasi jurist **Marjo Antik**

Armsad raamatusõbrad!

Tallinna Ülikooli uuenenud kirjastusel on au ja rõõm kutsuda teid **25. mail** toimuvale avaüritusele!

Kell 14.00 Viru Keskuse Rahva Raamatus rektor **Rein Raud** ja prof **Leonidas Donskis** teadmiste levitamise võimalustest ühiskonnas Viru Keskuses. Samas tutvustame oma uusi raamatuid.

Kell 17.00 TLÜ Mare maja aatriumis (Uus-Sadama 5, kolmas korrus) uute raamatute tutvustamine ning vastuvõtt. Eelneb kell **16.00** ruumis M-225 prof Donskise avalik loeng „Machiavelli ja Shakespeare“.

Olete südamest oodatud!

Meie uued raamatud:

J. Lotman „Kultuuri ettearvamatud mehhanismid“ (vene keeles)
L. Donskis „Armastus, vihkamine ja vastuseis“
G. Schöpflin „Identiteedi dilemmad“ (inglise keeles)
I. Sojun „Hullunud pilv“
„Balti suitsiidiparadoks“, mitme autori kogumik (inglise keeles)

20 aastat fraasist: „Tähelepanu! Toompead rünnatakse!“

15. mail sai täis 20 aastat Interrinde rünnakust Toompea lossile, mis läks ajalukku kui rünne Eesti Vabariigi seadusliku valitsuse vastu. Tollal lausus toonane valitsusjuht Edgar Savisaar kuulsad sõnad: „Toompead rünnatakse! Kordan: Toompead rünnatakse!“

Lossi kaitsmise järel moodustasid lossikaitsjad organisatsiooni Eesti Kodukaitsse, mille 20. sünnipäeva tähistati kokkutulekuga möödunud nädalavahetusel Harjumaal Saku vallas. Kokkutulnuid käisid tervitamas Edgar Savisaar ja organisatsiooni viimane ülem Ain Seppik. Videotervituse saatis Andrus Öövel, Kodukaitsse esimene staabiülem ja piirivalve rajaja. Tervituse edastasid ka Kodukaitsse viimane staabiülem Andres Puskar, kellel polnud võimalik kohale tulla, ja Sakalamaa malev.

Kohtusid eri Eesti paigus elavad kodukaitsjad, sealhulgas legendaarne Järvamaa Kodukaitsse juht Villem Kelgo ja tema noorem sugulane Lembit Kelgo Pärnust. Meenutusi ja meelelahutust jagus hilisööni.

Kokkutulek võttis vastu otsuse anda Eesti Kodukaitsse lipp hoiule Eesti Politsei- ja Piirivalveameti muuseumisse ning alustada organisatsiooni tegevust käsitlevate materjalide kogumist ajalooramatu jaoks. Selleks jääb avatuks ka e-posti aadress: kodukaitsse@gmail.com, kuhu võib saata kirjapandud mälestusi koos autori andmetega, koopiaid fotodest ja dokumentidest.

Enn Viidu

Kodukaitsse Tallinna maleva liige 16. maist 1990

RIVISTUS: Kodukaitsjad 20 aastat hiljem. Kokkutulek Saku vallas Metsanurme külas Rehemetsa talus.

LIPP: Kokkutulekul otsustati Eesti Kodukaitsse lipp anda hoiule Eesti Politsei- ja Piirivalveameti muuseumile.

ÜHISPILT: Koos Edgar Savisaarega (keskel) tulid pildile (vasakult) Teet Hõlpus, Madis Tasane, Valter Raju, Martin Arnhold.

PIDU: Nagu iga pidu, lõppes ka kodukaitsjate kokkutulek tantsuga. Arhiivifotod

Perearst Ma

Piibe maanteele jäävas Vaimastvere kandis on rohkesti väikekülasid. Siinsel perearstil Malle Koppal on Jõgevamaa peretohtritest kõige suurem tööpiirkond. Alates 1976. aastast samas paigas rahvast ravinud meedik tunneb põhjalikult nii maaelu valusid kui ka rõõme.

JAAAN LUKAS
Jõgeva ajakirjanik

Juba kõrghooaega jõudnud kevadet peab Malle Koppa oma lemmikaastaajaks. Tohter tunnistab, et pime ja porine sügis mõjub tallegi masendavalt, kuid patsiendid kurdavad ka kevadväsimust.

„Talveunest ärkanud karu hakkab jõhvikaid otsima. Nii vajavad inimesedki kevadel suuremas koguses murulauku, sibulat või muud rohelist ning vitamiinirikast kraami.“

Usutavasti ei meenunud jõhvikaühiline karu Malle Koppale juhuslikult.

Vaimastverest mõni kilomeeter Rakvere poole algab Endla raba, kus perearst ise sageli jõhvikaid korjamas käib. „Jõhvikad on tõelised energia-pommid, mis alandavad vere-rõhku ja mõjuvad hästi allergia vastu. Kõndimine rabas annab hea kehalise koormuse ning ühtlasi rahustava toonuse. Mõneti tuleb rabas siiski ettevaatlik olla, sest mürgine soo-

kail võib õitsemisajal peavalu põhjustada.“

Looduslähedase keskkonna eelised

Malle Koppa räägib, et maainimestel valutavad sageli selg või liigesed, kuid nende elulaadis on tervise vaatevinklist kapaljümärkimisväärselt positiivset.

„Vaieldamatult liiguvad maainimesed rohkem. Maalapsed viibivad linnalastega võrreldes märksa kauem värskes õhus ning veedavad vähem aega arvutite taga. Kokkupuuted loomadega maandavad pingeid ning tulevad kasuks ka allergia profülaktikas.“

Viimane teave üllatas veidi, sest räägitakse ju ka koera- ja kassiallergiast. „Sellised haigusnähud on olemas, kuid üldjuhul tugevdab looduslähedasem keskkond organismi vastupanuvõimet. Allergia on ennekõike ülipuhta, steriilse keskkonna probleem,“ selgitab Malle Koppa.

Perearstile teeb rõõmu ini-

meste hoolivam suhtumine oma tervisesse. „Põhjalikumalt on hakatud jälgima toitumist, n-ö rämpstoite osetatakse vähem ja sellisest söögipoolisest hoitakse eemal ka lapsed. Usutavasti on uue hoiaku kujunemisele paljus kaasa aidanud meedikute ja terviseedendajate pidevad ja veenvad selgitused vererõhu, kolesterooli jm tervisenäitajate kohta.

Mõnikord tuleb välja öelda karm tõde. Nii räägin mõnelegi patsiendile, protsentegi appi võttes, kui suur on ebatervislike eluviiside jätkumise korral risk haigestuda südame-veresoonkonna haigustesse.“

Oma võimaluste kohta haigusi diagnoosida ütles Malle Koppa, et Vaimastvere perearstikeskuse mitme nüüdisaegse aparadi hulgas on ka korralik EKG, mistõttu infarkti ja südame rütmihäiretesse haigestumise ohte üldjuhul maha ei magata.

Jõgeva Haigla juhataja Peep Põdder on esile tõstnud perearst Koppa usinust geenivaramusse andmete kogumisel.

Naised ikka vintskemad

Doktor Koppa kiidab emasid, kes oma lapsi ennekõike rinnapiimaga toidavad. Naisi peab ta kõhklematult tänase Eesti

Juristide to

Kesknädalale andis intervjuu õigusteaduse doktor Ando Leps

Mullu 12. oktoobril toimus Toompea lossi Kunstisaalis Teie raamatu „Kui Eestit valitsesid juristid“ esitlus. Kes tuntud ühiskonnategelastest osales sel üritusel?

Ürituse avas Riigikogu esimees Ene Ergma. Raamatut esitles õigusajaloo professor Peeter Järvelaid. Esitlusest võttis osa umbes 150 inimest. Nende hulgas olid president Arnold Rüütel, endised Riigikogu esimehed Ülo Nugis ja Toomas Varek, Riigikogu aseesimees Jüri Ratas, endised kaitseväge juhatajad Aleksander Einseln ja Tarmo Kõuts, EELK piiskop Einar Soone, Eesti riigitegelaste järeltulijad Matti Päts, Anne Eenpalu, Peeter Hääl, Siiri Ronimois, Andri Ahven ja Vootele Hansen, endised poliitvangid Mart-Olav Niklus ja Kalju Mätik, Okupatsioonide Repressiivpoliitika Uurimise Komisjoni tegevsesimees Peep Varju ja sekretär Anna-Mirjam Kaber, Riigikogu liikmed, õigusteadlased, kõrgkoolide rektorid ja professorid jpt.

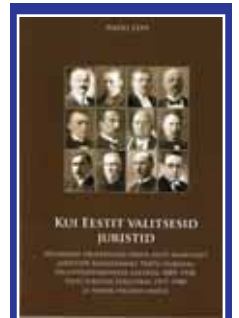
Kutse said ka Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves ja peaminister Andrus Ansip. Kuid kohale nad „ei raatsinud“ tulla, mis eelkõige väga selgelt näitab nende suhtumist Eesti Vabariigi tekkimisse ja ajalukku üldse. Poet Juhan Liiv on kirju-

tanud: „Kes minevikku ei mäleta, elab tulevikuta.“ Nendel härradel tasuks lugeda Eesti ühe tuntuima juuraprofessori Igor Gräzini arvamust selle raamatu kohta (Õpetajate Leht, 18. detsember 2009), kus ta muu hulgas kirjutab: „Kuid riigiõigusteadlasena ei tulnud Jüri Uluotsale pähegi mõte asendada Eestis kehtinud parlamentaarne demokraatia millegi muuga. Ja et osata seda veelgi hinnata, tuleb ette võtta meie viimasel ajal ilmunud tähtsaim kultuuri- ja ajalooline raamat „Kui Eestit valitsesid juristid“ ning öelda autorile suur aitäh väga mahuka töö eest, mis on mah-

tunud kompaktselt kõigest 150 leheküljele.“

Millised olid Teie raamatus esitletud juristide suurimad teened enne Teist maailmasõda? Kuidas on nende inimeste panust tunda tänapäeva Eesti õigusloomes ja ühiskonnaelus või kustutas vahepealne nõukogude aeg nende töö igaveseks?

Ilma tollaste juristide tohute pingutusteta võib-olla ei oleks Eesti Vabariiki üldse tekkinudki, ja kui oleks tekkinud, siis arvatavasti mingisugusel teisel kujul, mille vilju nüüd ka tänapäeval edukalt kasutavad „isamaaliselt häälestatud“ ajaloolased, keemikud, põllumehed, astronoomid jne. Teine Eesti Vabariigi valitsus õigusteadlase Jaan Tõnissoni

AUTOR:
Õigusteadlane
Ando Leps oma
teose „Kui Eestit
valitsesid juristid“
esitlusel.
Raamatu esikaas.

Ile Koppa: „Maal on hea elada!“

MAAINIMESSED ON POSITIIVSED: Vaimastvere perearsti Malle Koppa kinnitusel jätkub maa-inimestel kõigele vaatamata rohkesti positiivsust. Patsiendi positsiooni on seekord sisse võtnud Jõgevamaa ajakirjanik ja Kesknädala autor Jaan Lukas.

Foto: Johannes Haav

ühiskonna tugevamaks pooleks.

„Naised on vintskemad ja nad on ka agaramad keerulistest olukordadest väljapääsu otsima. Praegusel, majanduslikult täbaral ajal on mitmed maanaised endale suuremates linnades või välisriikides tööd leidnud.“

Omalt poolt juhin jutu pereprobleemidele – et selline elumuutus toob ju sageli kaasa ka uue sõbra või elukaaslase leidmise.

„Seda juhtub,“ nõustub perearst. „Kuid lapsed ja ühiselt rajatud kodu ajendavad suuresti väärtustama pere kokkujäämist ka raskemates oludes.“

Samas märgib tohter, et maal on tugevasti tunda pruudidefitsiiti, mistõttu meestel on endale kodukandist raske korralikku kaasat leida.

Töötü mees – probleemahtilisim patsient

Igas mõttes kõige kehvema terviseiga elanikeks peab perearst töötuid mehi.

„Mitu aastat töötuna olemine nõrgendab ka psüühikat — vähenevad tahtejõud ja pealehakkamine. Kaasnähtuseks on sageli enesehävituslik käi-

tumine, mis võib väljenduda lõpmatus vägijookide pruukimises või ka näiteks liikluses enesekontrolli kaotamises.

Nii ei teagi me sageli, mis võis olla ühe või teise avarii sügavamaks põhjuseks.

Mõne töötü tervis on aga sedavõrd vilets, et talle tuleb vormistada puue või töövõime kaotamise protsent.

Iseäranis suurt muret põhjustavad ravikindlustuseta isikud. Minu 1120 inimesega nimistus on neid piisavalt palju, täpsemalt 208. See arv kajastab sotsiaalselt tõrjutuid.

Töötuks jäädes võetakse enast küll töötukassas arvele, kuid kui teatud aja jooksul tööd ei leita, kaovad ära töötutoetus ning ka ravikindlustus. Väljapääs oleks, kui kõigile Eesti ja Euroopa Liidu kodanikele kehtiks ravikindlustus, vaatamata sellele, kas neil on parajasti tööd või ei. Paraku nõuaks aga selle tagamine riigilt vägagi palju raha.“

Usaldus ja tunnustus

Teravdatud huvi ühiskonnaelu ja ennekõike maapiirkonna käekäigu vastu on ergutanud Malle Koppa kõikidel taasiseseisvunud Eestis toimunud kohalike omavalitsuste vali-

mistel Jõgeva vallavolikogusse kandideerima.

Väärrika mandaadi sai ta ka mõõdnud sügisel ning kuulub nüüd Keskerakonna fraktsiooni esindajana vallavolikogus elarve- ja majanduskomisjonis.

Majandusega ja sellele lähedaste valdkondadega on ettevõtjast perearstil tarvis kokku puutuda ka oma igapäevatöös.

„Statistika ja aruandluse nõuded on keerulisemaks läinud, karmimaks on muutunud raamatupidamiskord. Pealegi pole perearstidel võimalik töötada osalise koormusega, mis oleks lahendus patsientide nimistu pideva vähenemise korral,“ ütles Malle Koppa, kes vaatamata perearstiameti spetsiifilistele ja üldinimlikele raskustele kindlalt eelistab elada ja töötada maal. Vaimastvere on just selline kant, kus elada!

Pikaajaline pühendumine ühe paikkonna rahva ravimisele ja tervishoiualasele harimisele tõi Malle Koppale tunnustuse – iseseisvuspäeva künnisel anti talle hea töö eest Jõgevamaa Hõberist.

hutu pingutus aitas luua Eesti Vabariiki

juhtimisel, mis oli Asutava Kogu valitsus, toimus 18. novembrist 1918 kuni 28. juunini 1920, s.t sel ajal, kui võideti Vabadussõda ning Eesti Vabariigi ja Venemaa vahel 2. veebruaril 1920 sõlmiti rahu (Tartu rahuleping), mis teeb au kogu eesti rahvale ja eriti juristidest riigimeestele. Küsimuse lõpuosalale kõlaks vastus järgmiselt: üks meil kehtivate seaduste juridiliseks aluseks on sageli ikka võetud EV-s enne Teist maailmasõda kehtinud seadused. Toon siin näiteks kasvõi kehtiva põhiseaduse.

Kas Te oskate protsentuaalselt öelda, kui paljud juriidilise kõrgharidusega inimesed on tänapäeval tegevad poliitikutena?

Ei oska öelda, kuid neil on suhteliselt vähe. Oma raamatu sissejuhatuses ma kirjutan, et “Eesti taasiseseisvumise käigus tembeldati kõik juristid “punasteks”. Seda tegid peamiselt “isamaalised” ajaloolased, kes vahendeid valimata tahtsid iga hinna eest tulla võimule. Arvan, et seepärast on ka praegu võrdlemisi vähe juriidilise kõrgharidusega juriste poliitikas.

Raamatu sissejuhatuses Te küsite: “Miks ei valitse Eesti riiki juristid nagu kombeks enamikes maailma maades?” Samas meenub mulle 1997. aastal Tartu Ülikooli õigusteaduskonna lõpetanud IRL-i juhtpoliitik

Urmas Reinsalu, kes lasi hiljuti Tallinna haldusreformi põhja soolise võrdõiguslikkuse seaduse muudatuse kaudu.

Eelmise küsimuse all on ka see küsimus leidnud vastuse. Lisan vaid juurde seda, et juristide haridus vastab kõige paremini riigi juhtimise vajadustele. Seda kõike me näeme just tänapäeva Eesti poliitikas, kus psühholoog, astronoom ja keemik ei ole oma ametikoha väärilised. Olen alati olnud seda meelt, et juristid, kes on kuulunud president Lennart Meri lähikonda, ei ole tõsiseltvõetavad, kuna neil tavaliselt puudub ausus ja juristieetika. Nad on olnud kaasosalised alatutes poliitilistes mängudes, nagu näiteks Eestile äärmiselt kahjuliku merepiiriga seonduv, nn juulilepped ja võõrriigi sõjaväepensionäride Eestisse jätmine, mis otseselt annavad tunnistust naaberriigile teenete osutamise, aga loomulikult on ka seoses küsimuses esitatud Tallinna haldusreformiga.

Miks ikkagi mõned tänased juristiharidusega poliitikud põhiseaduse kaitsmise asemel tihti tegelevad juriidiliste nõksude väljamõtlemisega, täites üksnes oma erakonna huve? Kas juristieetika lubab niimoodi käituda?

Küsimus ei ole päris täpne. Nagu me teame, koostasid 1992. aasta Eesti Vabariigi

põhiseaduse “isamaaliselt meelestatud tegelased”, kes juriidiliste seaduste koostamisest ei teadnud midagi või teadsid sellest väga vähe. Ja nii juhtuski, et kehtivas põhiseaduses ei ole peaaegu ühtegi paragrahvi, mida ei oleks vaja parandada, muuta või täiendada! Riigikogu erinevate koosseisude liikmed, ja mitte ainult juristid, on korduvalt osundanud poliitika puudustele, selle muutmise vajadusele. Kuid sellest armastatakse vaikida. Toon vaid paar näidet. Esiteks, põhiseaduse paragrahv 8 lg 1 ütleb: “Igal lapsel, kelle vanematest üks on Eesti kodanik, on õigus Eesti kodakondsusele sünnilt.” Järelikult lapsed, kellel on mõlemad vanemad Eesti kodanikud, ei ole põhiseaduse mõttes Eesti kodanikud?! Pidage meeles, et õigusteadus armastab ausust, täpsust ja korrektsust. Seega Eesti Vabariigi Põhiseaduse järgi ei eksisteeri Eesti Vabariiki, kuna valdavalt “tänaused Eesti Vabariigi kodanikud” põhiseaduse paragrahv 8 lg 1 mõttes ei ole Eesti Vabariigi kodanikud?! Teiseks, põhiseaduse paragrahv 12 lg 1 välistab vanuselise diskrimineerimise, mis tähendab seda, et vanureid (pensionäre) võib ja peab põhiseaduse mõttes diskrimineerima, s.t neid näljutama ja suretama... Selle küsimuse lõpuks olgu öeldud, et 1992. aasta Eesti Vabariigi põhiseadus tehti “isamaaliste” jõudude poolt

SUUR HUVI: Ando Lepsi raamatu esitlusele kogunes märkimisväärne seltskond ühiskonnategelasi. Foto Ando Lepsi erakogust

ainult ühe mehe huvides, s.t meedias pikka aega väidetud KGB agendi ja isamaalaste presidendikandidaadi Lennart Meri huvides. Kahju, kuid see on Eesti Vabariigi tegelikkus.

Kuidas Te hindate tänapäeval Tartu Ülikooli õigusteaduskonnas antava hariduse taset?

Arvan, et Tartu Ülikooli õigusteaduskonnas saavad noored Eestis kõige parema juriidilise hariduse. Olen küll kahjuks kuulnud, et viimasel ajal on tase seal mõnevõrra alla käinud. Lisan juurde, et õigusteadust, erinevalt paljudest teistest teadusharudest,

õpitakse ikka oma riigis. Läänes väga kuulus “bakalauruse”-tase on kahjuks ainult tehnikumiharidus, mis ei anna kaugeltki juristi mõtet välja. Juristiks saadakse ikka ja ainult vähemalt 10-semestrise õpiaja jooksul.

Juristiks õppima asumine oli 5–10 aastat tagasi Eestis paljudele noortele tähtis. Tänu suurele nõudlusele said lisaks Tartu Ülikoolile paljud noored juriidilise kõrghariduse omandada ka erakõrgkoolidest. Kas ja millistele juriidilist kõrgharidust omavatele inimestele on tööpuudus

isiklikult praegu aktuaalne teema?

Kuna olen ise ka seotud paari erakõrgkooliga, siis väidan, et kõik oleneb peamiselt sellest, kuidas õppur end ise “harib” ja milline on tema läbilõõgivõime edaspidises elus. Just haridus ja isikuomadused määravad valdavalt ära noore juristi edaspidise saatuse. Juristide tööpuudusele võib esmajoonel viidata ainult üks asjaolu, s.t et neid võib olla liiga palju. Kuid samas olgu öeldud, et juristiharidus võimaldab inimesel töötada ka paljudel mitte-juriidilistel elualadel.

Küsis Indrek Veiserik

ETV

ESMASPÄEV 24.05

06:55 Terevisioon
08:55 Draamasari Sūdameasi
09:45 Terevisioon*
11:45 Sōida maale!*

12:30 Dokumentaalsari Hiina metsik loodus, 4/6
13:25 Euroopa laulud 2010*

TEISIPÄEV 25.05

06:55 Terevisioon
08:55 Draamasari Sūdameasi
09:45 Terevisioon*
11:45 Prillitoosi õnnesoovid*

KOLMAPÄEV 26.05

06:55 Terevisioon
08:55 Draamasari Sūdameasi
09:45 Terevisioon*
11:50 OPI*

NELJAPÄEV 27.05

06:55 Terevisioon
08:55 Draamasari Sūdameasi
09:45 Terevisioon*
11:45 Pealtnägija*

REEDE 28.05

06:55 Terevisioon
08:55 Draamasari Sūdameasi
09:45 Terevisioon*
11:45 Kahekōne*

LAUPÄEV 29.05

07:25 Animasari Mamma Mirabelli kodukino
07:35 Animasari Lammas Shaun

PÜHAPÄEV 30.05

07:25 Animasari Kūnkaotsa kliinik
07:35 Animasari Lammas Shaun
07:40 Animasari Inami

ETV 2

ESMASPÄEV 24.05

16:45 AegRuum
17:40 Karusmarjad metsikus looduses
18:05 Lasteekraan.

TEISIPÄEV 25.05

17:05 Ars et vita
17:40 Tweenie-põngerjad
18:05 Lasteekraan

KOLMAPÄEV 26.05

15:55 Must kuld
17:10 Ohhoo! (ETV 2005)
17:40 Tweenie-põngerjad

NELJAPÄEV 27.05

17:10 Eesti aja lood
17:40 Tweenie-põngerjad
18:05 Lasteekraan

REEDE 28.05

16:45 Tagatargemad*
17:15 Miiljon senti
17:40 Tweenie-põngerjad

LAUPÄEV 29.05

09:00 Osoonsoo.
09:30 Ajalik ja ajatu
10:00 OPI*

16:15 Ob-la-di, Ob-la-da
17:00 Osoon (ETV 2006)*
17:30 Kevad sūdames
18:35 On meie keskel suvi

PÜHAPÄEV 30.05

09:00 Osoon
09:30 Üitsainus Mulgimaa, 5/5*
10:00 AegRuum

ESMASPÄEV 24.05

6:00 Lindpried
6:45 Joonissari Imelised
7:10 Joonissari Pardilood
7:35 Kass Oggy ja kurjad prussakad

TEISIPÄEV 25.05

6:00 Lindpried
6:45 Joonissari Imelised
7:10 Joonissari Pardilood

15:00 Unistajad, 28/175
16:00 Armastuse meri, 14/150
17:00 Tee õnnele, 444

KOLMAPÄEV 26.05

6:00 Lindpried
6:45 Joonissari Imelised
7:10 Joonissari Pardilood
7:35 Kass Oggy ja kurjad prussakad

NELJAPÄEV 27.05

6:00 Lindpried
6:45 Joonissari Imelised
7:10 Joonissari Pardilood
7:35 Kass Oggy ja kurjad prussakad

REEDE 28.05

6:00 Lindpried
6:45 Joonissari Imelised
7:10 Joonissari Pardilood

TEISIPÄEV 25.05

6:00 Lindpried
6:45 Joonissari Imelised
7:10 Joonissari Pardilood

3:40 Reporter*
4:30 Mängufilm
Nullkahtlusalune*

LAUPÄEV 29.05

6:10 Vōsareporter*
6:40 Tōelised kriminalistid*
7:25 Reporter*
8:15 Joonissari Miki Hiir

PÜHAPÄEV 30.05

6:10 Krimi*
6:40 Rooli vōim*
7:05 Eestlane ja venelane*
7:30 Inetu Betty*

KANAL 11

ESMASPÄEV 24.05

6:05 Uudised vene keeles
6:35 Victoria*, 141/171
7:20 Tee õnnele*, 244

TEISIPÄEV 25.05

6:05 Uudised vene keeles
6:35 Victoria*, 142/171
7:20 Tee õnnele*, 245

Nädala juubilar JOSSIF BRODSKI 70

Kohtunik Saveljeva: Teie tööstaaž?
 Brodski: Umbes ...
 Kohtunik: Meid ei huvita „umbes“!
 Brodski: Viis aastat.
 Kohtunik: Kus te töötasite?
 Brodski: Tehases.
 Geoloogilistes rühmades ...
 Kohtunik: Kui kaua te tehases töötasite?
 Brodski: Aasta.
 Kohtunik: Kellena?
 Brodski: Freesijana.
 Kohtunik: Aga milline üldse on teie eriala?
 Brodski: Poet. Poet-tõlkija.
 Kohtunik: Aga kes on seda kinnitanud, et te olete poet?
 Kes määrates teid poeediks?
 Brodski: Mitte keegi. (Mittetähtsustatult.) Aga kes on mind inimeseks määratlenud?
 Kohtunik: Kas olete seda õppinud?
 Brodski: Mida?
 Kohtunik: Et olla poet? Kas te olete üritanud lõpetada ülikooli, kus valmistatakse ette... Kus õpetatakse...
 Brodski: Ma ei arvanud ... Ma ei arvanud, et see antakse haridusega.
 Kohtunik: Aga millega siis?
 Brodski: Arvasin, et see ... (Segaduses.) ... tuleb Jumalast ...
 Kohtunik: Kas teil on kohtule taotlusi?
 Brodski: Tahaksin teada, mille eest mind arreteeriti.

Kohtunik: See on küsimus, mitte taotlus.
 Brodski: Siis mul ei ole taotlusi.
 Sellise dialoogi tähendas üles ajakirjanik ja kirjanik Frida Abramovna Vigdorova 1964. aastal Jossif Brodski üle peetud kohtuprotsessil. Hiljem ilmusid tema stenogrammide „Valge raamatu“-nimelises pörandaluses käsikirjas ning mitmes Lääne mõjukas ajakirjas (New Leader, Encounter, Figaro Litteraire).
 Poet Jumala armust, esseist, dramaturg, tõlkija – Nobeli preemia laureaat (1987) Jossif Brodski sündis 24. mail 1940 Leningradis. Tema isa Aleksandr Brodski, ajakirjanik-fotograaf, kes on Teist maailmasõja jäädvustanud hulka surematutesse sõjafotodesse, töötas mitmes Leningradi ajalehes. Ema Maria Volfbert oli raamatupidaja.
 Brodski noorus, mis möödus sõjajärgses Leningradis, on oluliselt mõjutanud tema loomingut. Viieteistaastaselt jättis Jossif pooleli kooli, kus tal õppimisega probleeme oli, ning asus tehases „Arsenal“ töötama freesijaõpilasena.
 Aasta pärast aga huvitus ta meditsiinist ja lõikus kuu aega laipu rajoonihaigla surnukuuris. Viie aastajooksul pärast

koolist lahkumist töötas ta veel katlakütjana, madrusena ja geoloogilistes ekspeditsioonides, peaaugult aga luges äärmiselt palju. 1958. aastal pidas ta sõpradega isegi plaani kaaperdada lennuk ning Lääne põgeneda, kuid loobus sellest mõttest.
 Brodski hakkas tõsiselt luuletusi kirjutama 18-aastaselt. Ta tutvus paljude juba tuntud luuletajate ja kunstnikega. Nende hulgas olid Bulat Okudžava, Gulagis tüüfusesse surnud Ossip Mandelštami abikaasa Nadežda Mandelštam jpt. Augustis 1961 tutvus ta alles mõni aasta enne seda rehabiliteeritud Anna Ahmatovaga, kes oli vangilaagrist tagasi tulnud. Brodski ja Ahmatova suhted olid äärmiselt lähedased kuni Ahmatova surmani 1966. a. 1962. aastal kohtas Brodski kunstnik Marianna Basmanovat, kuid isegi hoolimata sellest, et neil sündis ühine poeg, ei tulnud nende suhtest midagi välja.
 1963. aasta novembris ilmus ajalehes följeton, milles Brodskit süüdistati „parasiitlikus eluviisis“ ning selles, et ta „ar-

mastab võõrast kodumaad“. 13. veebruaril 1964 Brodski arreteeriti süüdistatuna „parasiitlikuses“. Järgmisel päeval juhtus tal vangikongis tema esimene südameatakk. Sellest ajast alates oli tal mitmeid stenokardiahoogusid.
 13. märtsil 1964 mõisteti Brodskile maksimaalne karistusmäär, mida võimaldas tema suhtes kohaldatud koodeksi-paragrahv – viis aastat paranduslikke töid kaugetes piirkondades, ja ta saadeti asumisele Arhangeliski oblastisse Norenkaja küllasse. Sinna ta jäi poolteiseks aastaks, kuni vabanes ennetähtaegselt.
 Ennetähtaegne vabastamine tuli tänu Frida Vigdorova algatatud kampaaniale, milles Brodski kaitseks astusid välja Dmitri Šostakovitš, Samuil Maršak, Kornei Tšukovski, Juri German, samuti ka Jean-Paul Sartre ja paljud teised Lääne kirjanikud. Jossif Brodski võeti vastu NSVL Kirjanike Liitu.
 Brodski on rääkinud, et see asumisel oleku aeg oli tema elus kõige õnnelikum – ta õppis intensiivselt tundma inglise poeesiat.
 12. mail 1972 Brodski „kutsuti välja“ ning seati valiku ette: kas emigratsioon või psühhiaatriakliinik? Ta oli juba mõned korrad sellises asutuses viibinud ja valis kõhklematult

emigratsiooni – juba 4. juunil lendas Leningradist Viini. Kuu aja pärast sai ta tööd Michigani Ülikoolis slavistikakateedri professorina.
 Kuigi Brodski polnud lõpetanud isegi kaheksaklassilist kooli, töötas ta kokku kuues Ameerika ja Inglismaa ülikoolis – nende hulgas olid Columbia ja New Yorgi ülikool.
 Brodski vanemad palusid 12 korda luba, kas koos või kumbki eraldi, Jossifile külla sõita, kuid vastus oli igakord eitav. Jossifil endal ei lubatud aga tulla ei oma ema ega isa matusele.
 Perestroika (uutmise) ajal lasti Brodski luuletused kodumaal keelu alt vabaks. 1990-ndatel kutsuti teda tagasi Venemaale, kuhu ta aga ei tulnud.
 Jossif Brodski (Joseph Brodsky) käest on küsitud, kas ta tunneb ennast rohkem vene- lase või ameeriklasena. Poet vastas: „Ma olen juut, vene poet ja inglise esseist.“
 1990. aastal Joseph Brodsky abiellus vene-itaalia tõlgi Maria Sotsaniga ning neil sündis tütar.
 28. jaanuaril 1996 Joseph Brodsky suri New Yorgis infarkti tagajärjel ja on maetud Venetsiasse.

Ivari Vee

Ristsõna: JAANUS KÕRV
 Lapselaps: "Kui on nell püha, millal...? "need kased siis täpselt tuuakse?"
 Vanema: "Varsti saab kased tuppa tuua...!" "..." nellipüha ju tulemas!"